

Prawa ofiar – w poszczególnych państwach

Zgodnie z ustawą nr 4/2015 z dnia 27 kwietnia 2015 r. za ofiary przestępstw uznaje się wszystkie osoby, wobec których popełniono przestępstwo, o ile przestępstwo popełniono w Hiszpanii lub może ono podlegać ściganiu w tym kraju, niezależnie od posiadanego obywatelstwa, wieku (czy są to osoby dorosłe czy niepełnoletnie) oraz niezależnie od tego, czy zamieszkują w Hiszpanii legalnie. Przepisy tej ustawy mają zastosowanie:

- do ofiary bezpośredniej, którą jest każda osoba fizyczna, która doznała szkody na osobie lub szkody majątkowej, zwłaszcza urazu fizycznego lub psychicznego, cierpienia psychicznego lub straty majątkowej bezpośrednio wynikających z przestępstwa;
- do ofiary pośredniej, w przypadku śmierci lub zaginięcia bezpośrednio wynikających z przestępstwa, z wyjątkiem sytuacji gdy czyny te można bezpośrednio przypisać tej osobie, którą może być:

- małżonek ofiary, o ile małżonkowie nie pozostają w separacji prawnej lub faktycznej, oraz dzieci ofiary lub małżonka ofiary, o ile małżonkowie nie pozostają w separacji prawnej lub faktycznej, i o ile dzieci te zamieszkują z nimi w chwili śmierci lub zaginięcia ofiary; każdy, kto w chwili śmierci lub zaginięcia ofiary pozostawał z nią w porównywalnym stosunku uczuciowym oraz dzieci tej osoby, które zamieszkiwały z ofiarą w chwili jej śmierci lub zaginięcia; rodzice ofiary lub bezpośredni krewni lub krewni trzeciego stopnia, w odniesieniu do których ofiara wykonywała władzę rodzicielską oraz osoby znajdujące się pod opieką ofiary lub przez nią przysposobione;

- w razie braku wspomnianych osób, inni bezpośredni krewni oraz rodzeństwo ofiary, przy czym preferencyjne traktowanie dotyczy przedstawiciela prawnego ofiary.

Podstawowe prawa ofiary: wszystkie ofiary przestępstw mają prawo do ochrony, informacji, wsparcia, pomocy i opieki, są również uprawnione do aktywnego uczestnictwa w postępowaniu karnym oraz do tego, aby być traktowane z szacunkiem, w sposób profesjonalny, uwzględniający ich sytuację osobistą oraz wolny od dyskryminacji, począwszy od momentu pierwszego kontaktu z przedstawicielami władz lub urzędnikami, przy czym usługi w zakresie wsparcia i pomocy dla ofiar oraz sprawiedliwości naprawczej świadczy się przez cały czas trwania postępowania karnego oraz przez wystarczający okres czasu po jego zakończeniu, niezależnie od tego, czy znana jest osoba sprawcy oraz niezależnie od wyniku postępowania.

Punkt kontaktowy: biura wsparcia dla ofiar

Przepisy prawa przyznają ofiarom przestępstw pewne indywidualne prawa przed wszczęciem postępowania (przewodu sądowego), w jego trakcie oraz po jego zakończeniu.

Postępowanie karne w Hiszpanii rozpoczyna się od postępowania przygotowawczego prowadzonego przez policję sądową pod nadzorem sędziego. Po zakończeniu tego etapu sędzia przekazuje sprawę prokuratorowi, który podejmuje decyzję o dalszym przebiegu postępowania. W braku wystarczających przesłanek do wniesienia sprawy przeciwko sprawcy czynu do sądu i jeżeli prokurator nie zdecyduje się na wniesienie oskarżenia, sędzia nadzorujący postępowanie umarza sprawę. W przeciwnym razie sprawa jest kierowana do właściwego sądu i rozpoczyna się przewód sądowy.

Na tym etapie sąd dokonuje oceny dowodów i podejmuje decyzję o uznaniu oskarżonego za winnego lub o jego niewinności. W przypadku stwierdzenia winy oskarżonego sąd orzeka karę. Postępowanie karne może jednak trwać nadal ze względu na możliwość wniesienia środka zaskarżenia do sądu wyższej instancji.

Ofiara przestępstwa może uczestniczyć w postępowaniu karnym jako **świadek** lub odegrać bardziej aktywną rolę jako **oskarżyciel prywatny**, korzystając w ten sposób z dodatkowych uprawnień wynikających z tego, że jest ona wówczas stroną postępowania. Zgodnie z art. 124 konstytucji Hiszpanii prokurator stoi w każdym przypadku i w trakcie całego procesu na straży interesów ofiary lub ofiar przestępstwa.

Ofiary przestępstw związanych z przemocą ze względu na płeć otrzymują pomoc świadczoną przez wyspecjalizowanego adwokata począwszy od etapu postępowania przygotowawczego. Na skutek nowelizacji ustawy organicznej o sądownictwie (LOPJ) przez ustawę organiczną nr 7/2015, sądy właściwe do rozstrzygania spraw dotyczących przemocy wobec kobiet zajmują się również przestępstwami przeciwko prywatności, prawu do wizerunku oraz czci kobiet oraz przestępstwem obrazy sądu lub wynikającym z nieprzestrzegania środka tymczasowego.

Aby uzyskać potrzebne informacje, proszę kliknąć na poniższe linki

[1 - Moje prawa jako ofiary przestępstwa](#)

[2 - Składanie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu](#)

[3 - Moje prawa po zakończeniu procesu](#)

[4 - Odszkodowanie](#)

[5 - Moje prawa do wsparcia i pomocy](#)

Ostatnia aktualizacja: 11/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

1 - Moje prawa jako ofiary przestępstwa

Jakie informacje uzyskam od odpowiedniego organu (np. policji, prokuratury) w okresie między popełnieniem przestępstwa a złożeniem przeze mnie zawiadomienia o tym przestępstwie?

Co do zasady od momentu pierwszego kontaktu z organami lub funkcjonariuszami oraz podczas świadczenia usług pomocy i wsparcia przez organy administracji publicznej, w tym przed złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, offerze przysługuje prawo do ochrony, informacji, wsparcia, pomocy i opieki.

Ofiara może zwrócić się do organów lub funkcjonariuszy, z którymi się początkowo skontaktuje, o skierowanie do **Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw** (Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito), które udziela offerze pomocy nieodpłatnie oraz z zachowaniem poufności, nawet jeżeli nie złożyła ona uprzednio zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Od momentu pierwszego kontaktu z organami lub funkcjonariuszami offerze może również towarzyszyć wskazana przez nią osoba.

Ponadto ofercie przysługuje prawo do rozumienia i bycia rozumianą w toku wszelkich czynności, jakie należy przeprowadzić po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, w tym w odniesieniu do informacji pochodzących z okresu sprzed złożenia zawiadomienia, a także do tłumaczenia na prawnie uznane języki migowe oraz do środków wspomagających komunikację ustną w przypadkach, w których okaże się to konieczne.

Wszelka komunikacja – zarówno ustna, jak i pisemna – będzie prowadzona z użyciem jasnego, prostego i przystępnego języka, z uwzględnieniem cech osobowych i potrzeb ofiary, w szczególności jeżeli ofiara jest dotknięta jakąkolwiek niepełnosprawnością sensoryczną lub intelektualną, cierpi na zaburzenia psychiczne bądź jest małoletnia.

Informacje, do których ofiara jest uprawniona i które będzie otrzymywała od momentu pierwszego kontaktu z organami lub funkcjonariuszami oraz podczas świadczenia usług pomocy i wsparcia, dotyczą głównie:

procedury stosowanej w celu złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz uzyskania porady prawnej i pomocy adwokata, a także – w stosownych przypadkach – przesłanek ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności;
dostępnych środków pomocy i wsparcia, zarówno medycznych, psychologicznych, jak i materialnych, a także procedury stosowanej w celu ich przyznania;
możliwości wnioskowania o zastosowanie środków ochrony, a także – w stosownych przypadkach – procedury składania tego rodzaju wniosków;
odszkodowania, do jakiego ofiara może być uprawniona, oraz – w stosownych przypadkach – procedury ubiegania się o to odszkodowanie;
usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej, jeżeli przepisy przewidują taką możliwość;
przesłanek zwrotu kosztów sądowych oraz – w stosownych przypadkach – procedury dochodzenia ich zwrotu.

W razie potrzeby ofiara może również otrzymać informacje na temat dostępnych usług w zakresie tłumaczenia ustnego i pisemnego, a także środków wspomagających komunikację.

Jeżeli ofiara nie zamieszkuje w Hiszpanii, może otrzymać informacje na temat procedury wykonywania przysługujących jej praw.

Nie mieszkam w państwie UE, w którym popełniono przestępstwo (w przypadku obywateli UE i obywateli państw trzecich). Jak chronione są moje prawa?

Ofiara przestępstwa zamieszkująca w Hiszpanii ma prawo do składania zawiadomień o przestępstwach popełnionych w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej do organów hiszpańskich.

Jeżeli organy hiszpańskie odmówią wszczęcia postępowania przygotowawczego z powodu braku właściwości, bezzwłocznie prześlą zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa właściwym organom państwa, w którym popełniono czyn, i poinformują o tym ofiarę jako składającego zawiadomienie.

Jeżeli ofiara jest obywatelem państwa członkowskiego UE posiadającym miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii, a przestępstwo na szkodę ofiary popełniono w państwie członkowskim UE innym niż Hiszpania (ofiara przestępstwa w sytuacji transgranicznej), może zgłosić się do Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw, które mogą jej udzielić informacji na temat postępowania sądowego, które zostanie wszczęte w państwie popełnienia przestępstwa, oraz odszkodowania lub kompensaty, do których ofiara może być uprawniona. Jeżeli czyn nosi znamiona przestępstwa o charakterze terrorystycznym, ofiara powinna się skontaktować z Dyrekcją Generalną ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych (Dirección General de Apoyo a las Víctimas del Terrorismo del Ministerio del Interior).

Jeżeli ofiara nie zamieszkuje w Hiszpanii, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, w przypadku gdy nie posługuje się ona językiem hiszpańskim ani odpowiednim językiem regionalnym. Policja może zaproponować ofercie formularz zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w języku, którym ofiara się posługuje, oraz pomoc tłumacza ustnego – telefoniczną lub osobistą. W sądach działają służby udzielające pomocy w zakresie tłumaczeń ustnych, których działania są skoordynowane z działaniami Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw. Jeżeli ofiara nie zamieszkuje w Hiszpanii, może otrzymać informacje na temat procedury wykonywania przysługujących jej praw.

Jeżeli w jednym z państw członkowskich wydano na rzecz ofiary nakaz ochrony, może się ona zwrócić o wydanie europejskiego nakazu ochrony. W toku uproszczonego oraz przyspieszonego postępowania ofiara uzyska ochronę za pośrednictwem nowego środka ochrony zastosowanego przez państwo członkowskie, do którego podróżuje lub się przeprowadza.

Jakie informacje uzyskam, jeżeli złożę zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa?

Przy składaniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ofiara ma prawo do otrzymania należycie poświadczonej kopii zawiadomienia. Ofiara jest również uprawniona do nieodpłatnej pomocy językowej i otrzymania pisemnego tłumaczenia kopii składanego zawiadomienia, jeżeli nie rozumie żadnego języka urzędowego obowiązującego w miejscu składania zawiadomienia ani nie mówi w żadnym z tych języków.

Ofiara będzie również uprawniona do otrzymania informacji dotyczących:

dostępnych środków opieki i wsparcia – zarówno medycznych, psychologicznych, jak i materialnych, a także procedury stosowanej w celu ich przyznania, w tym w stosownych przypadkach informacji dotyczących możliwości uzyskania zakwaterowania zastępczego;

prawa do dostarczania materiału dowodowego organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze;

możliwości wnioskowania o zastosowanie środków ochrony, a także – w stosownych przypadkach – procedury składania tego rodzaju wniosków;

odszkodowania, do jakiego ofiara może być uprawniona, oraz – w stosownych przypadkach – procedury ubiegania się o to odszkodowanie;

dostępnych usług w zakresie tłumaczenia ustnego i pisemnego;

wszelkich dostępnych środków i usług wspomagających komunikację;

procedury, zgodnie z którą ofiara musi postępować w celu wykonania przysługujących jej praw, jeżeli zamieszkuje poza granicami Hiszpanii;

środków zaskarżenia przysługujących ofercie wobec wszelkich orzeczeń, które – zdaniem ofiary – naruszają jej prawa;

danych kontaktowych organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz kanałów komunikacji z tym organem;

usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej, jeżeli przepisy przewidują taką możliwość;

przesłanek zwrotu kosztów sądowych oraz – w stosownych przypadkach – procedury dochodzenia ich zwrotu;

prawa do złożenia ogólnego wniosku o powiadomienie o określonych decyzjach, takich jak m.in. postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania karnego, orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, postanowienie o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o późniejszym zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce, orzeczenie dowolnego organu sądowego lub decyzja dowolnych organów penitencjarnych dotyczące osób skazanych za przestępstwa popełnione z użyciem przemocy lub noszące znamiona zastraszania, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ofiary.

Ponadto ofiara zostanie poinformowana o terminie, godzinie i miejscu rozprawy, jak również o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy.

Ofiara **przemocy ze względu na płeć** zostanie z urzędu poinformowana o postanowieniu o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o późniejszym zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce, a także o zastosowaniu środków zapobiegawczych o charakterze osobowym lub o zmianie orzeczonych już środków, jeżeli mają one na celu zapewnienie bezpieczeństwa ofercie, chyba że ofiara wyraźnie wniesie o nieudzielanie tego rodzaju informacji.

Ofiara uzyska również dostęp do usług pomocy i wsparcia świadczonych przez Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw na zasadzie nieodpłatności i poufności. Ofiara może zostać skierowana do tych Urzędów w stosownych przypadkach, w zależności od powagi przestępstwa lub na wniosek.

Jeżeli przedmiotowe przestępstwa doprowadziły do wyrządzenia szczególnie poważnej szkody, organy administracji publicznej i Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw mogą rozszerzyć zakres prawa dostępu do usług pomocy i wsparcia na członków rodziny ofiary. Do tych celów członkowie rodziny

oznaczają osoby pozostające z ofiarą w związku małżeńskim lub w podobnym związku oraz krewnych do drugiego stopnia pokrewieństwa (dziadków, rodzeństwo i wnuki).

Czy mam prawo skorzystać z bezpłatnego tłumaczenia pisemnego lub ustnego (na potrzeby kontaktów z policją bądź innymi organami, w trakcie śledztwa /dochodzenia lub w czasie procesu)?

Jeżeli ofiara nie zamieszkuje w Hiszpanii, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, w przypadku gdy nie posługuje się ona językiem hiszpańskim ani odpowiednim językiem regionalnym. Policja może zaproponować ofierze formularz zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w języku, którym ofiara się posługuje, oraz pomoc tłumacza ustnego – telefoniczną lub osobistą. W sądach działają służby udzielające pomocy w zakresie tłumaczeń ustnych, których działania są skoordynowane z działaniami Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielają ofierze informacji o przysługującym jej prawie do nieodpłatnej pomocy językowej i otrzymania pisemnego tłumaczenia kopii zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, jeżeli nie rozumie ona żadnego języka urzędowego obowiązującego w miejscu składania zawiadomienia ani nie mówi w żadnym z tych języków.

Ofiara przestępstwa ma w szczególności prawo do:

nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego języka, którym ofiara się posługuje, podczas składania zeznań w sądzie, prokuraturze lub na policji na etapie postępowania przygotowawczego bądź podczas stawiennictwa w charakterze świadka podczas procesu lub na rozprawie.

Prawo to przysługuje ofierze również wówczas, gdy cierpi ona na zaburzenia słuchu lub mowy;

nieodpłatnego tłumaczenia określonych decyzji, takich jak m.in. postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania karnego, orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, postanowienie o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o późniejszym zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce, orzeczenie dowolnego organu sądowego lub decyzja dowolnych organów penitencjarnych dotyczące osób skazanych za przestępstwa popełnione z użyciem przemocy lub noszące znamiona zastraszania, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ofiary, a także postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego.

Ofiara może się zwrócić o to, by tłumaczenie obejmowało krótkie streszczenie uzasadnienia wydanej decyzji;

nieodpłatnego tłumaczenia wszelkich informacji kluczowych dla uczestnictwa ofiary w postępowaniu karnym. W tym celu ofiara może złożyć uzasadniony wniosek o uznanie danego dokumentu za kluczowy;

uzyskania informacji – w języku zrozumiałym przez ofiarę – o terminie, godzinie i miejscu rozprawy.

Pomoc tłumacza ustnego może zostać zapewniona za pośrednictwem wideokonferencji lub dowolnego środka telekomunikacji, chyba że sędzia lub sąd – z urzędu lub na wniosek jednej ze stron – zgodzi się na fizyczną obecność tłumacza ustnego w celu ochrony praw ofiary.

Pisemne tłumaczenie dokumentów może zostać w wyjątkowych sytuacjach zastąpione ustnym podsumowaniem ich treści w języku zrozumiałym przez ofiarę w celu zapewnienia sprawiedliwości postępowania.

Jeżeli ofiara zgłosi potrzebę tłumaczenia ustnego czynności policji lub tłumaczenia pisemnego protokołów tych czynności i tłumaczenie to nie zostanie jej zapewnione, może ona wnieść zażalenie do sędziego śledczego (*Juez de Instrucción*). Zażalenie uznaje się za wniesione w chwili wyrażenia sprzeciwu wobec odmowy zapewnienia usług w zakresie tłumaczenia ustnego lub pisemnego, o które zwróciła się ofiara.

W jaki sposób organ zajmujący się sprawą dopilnuje, żebym zrozumiał, co się dzieje oraz by właściwie mnie zrozumiano (jeżeli jestem dzieckiem; jeżeli jestem osobą niepełnosprawną)?

Co do zasady od momentu pierwszego kontaktu z organami lub funkcjonariuszami oraz podczas świadczenia usług pomocy i wsparcia przez organy administracji publicznej, w tym przed złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, ofierze przysługuje prawo do ochrony, informacji, wsparcia, pomocy i opieki.

Ofiara może zwrócić się do organów lub funkcjonariuszy, z którymi się początkowo skontaktuje, o skierowanie do Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw, które udzielą ofierze pomocy nieodpłatnie oraz z zachowaniem poufności, nawet jeżeli nie złożyła ona uprzednio zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Od momentu pierwszego kontaktu z organami lub funkcjonariuszami ofierze może również towarzyszyć wskazana przez nią osoba.

Ponadto ofierze przysługuje prawo do rozumienia i bycia rozumianą w toku wszelkich czynności, jakie należy przeprowadzić po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, w tym w odniesieniu do informacji pochodzących z okresu sprzed złożenia zawiadomienia, a także do tłumaczenia na prawnie uznane języki migowe oraz do środków wspomagających komunikację ustną w przypadkach, w których okaże się to konieczne.

Wszelka komunikacja – zarówno ustna, jak i pisemna – będzie prowadzona z użyciem jasnego, prostego i przystępnego języka, z uwzględnieniem cech osobowych i potrzeb ofiary, w szczególności jeżeli ofiara jest dotknięta jakąkolwiek niepełnosprawnością sensoryczną lub intelektualną, cierpi na zaburzenia psychiczne bądź jest małoletnia.

Usługi wsparcia dla ofiar przestępstw

Kto udziela wsparcia ofiarom przestępstw?

Ofierze przestępstwa przysługuje prawo dostępu do usług pomocy i wsparcia świadczonych przez organy administracji publicznej oraz **Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw** na zasadzie nieodpłatności i poufności.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw są publicznymi, międzydyscyplinarnymi służbami działającymi na zasadzie nieodpłatności w celu zaspokajania potrzeb ofiar, powołanymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Urzędy działają we wszystkich [współnotach autonomicznych](#), w niemal wszystkich stolicach prowincji, a także w innych miastach.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielają ofiarom przestępstw wszechstronnego, skoordynowanego i specjalistycznego wsparcia, zaspokajając ich szczególne potrzeby prawne, psychologiczne i społeczne.

Ofiary **terroryzmu** mogą się skontaktować z Urzędem ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional), chociaż mogą się również zgłosić do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw działającego w ich prowincji, jeżeli wyrażają taką wolę. W takim przypadku Urząd ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw skoordynuje swoje działania z Urzędem ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym.

Prawo dostępu do usług przysługuje ofierze podczas świadczenia usług pomocy i wsparcia oraz – w stosownych przypadkach – usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej, przez cały czas trwania postępowania karnego, a także przez odpowiedni okres po jego zakończeniu, niezależnie od tego, czy znana jest tożsamość sprawcy oraz czy znany jest wynik postępowania, w tym przed złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Jeżeli przedmiotowe przestępstwa doprowadziły do wyrządzenia szczególnie poważnej szkody, organy administracji publicznej i Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw mogą rozszerzyć zakres prawa dostępu do usług pomocy i wsparcia na członków rodziny ofiary. Do tych celów członkowie rodziny oznaczają osoby pozostające z ofiarą w związku małżeńskim lub w podobnym związku oraz krewnych do drugiego stopnia pokrewieństwa (dziadków, rodzeństwo i wnuki).

Jeżeli ofiara posiada małoletnie dzieci lub jest osobą małoletnią umieszczoną pod opieką lub w pieczy kobiety będącej ofiarą przemocy ze względu na płeć lub osób będących ofiarami przemocy domowej, przysługuje jej prawo do szczególnych środków pomocy i ochrony przewidzianych w przepisach.

Ponadto ofiarom przestępstw o charakterze terrorystycznym lub przemocy ze względu na płeć oraz ofiarom małoletnim przysługują również prawa uznane w przepisach szczególnych dotyczących każdego rodzaju przestępstwa.

Czy policja skieruje mnie automatycznie do podmiotu udzielającego wsparcia ofiarom przestępstw?

Funkcjonariusze policji państwowej oraz w stosownych przypadkach funkcjonariusze policji działającej we wspólnocie autonomicznej, w której popełniono przestępstwo, przeprowadzą wstępną indywidualną ocenę sytuacji ofiary w chwili składania przez nią zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, oceniają jej potrzeby w zakresie ochrony oraz przyznają jej w stosownych przypadkach status ofiary wymagającej szczególnego traktowania. Podczas tej wstępnej oceny ofiara zostanie pouczona o możliwości zgłoszenia się do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw.

Każdy funkcjonariusz lub organ, który będzie miał kontakt z ofiarą, musi w stosownych przypadkach skierować ją do Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw – w zależności od powagi przestępstwa lub w każdym przypadku na wniosek ofiary.

Jak chroni się moją prywatność?

Dostęp do usług pomocy i wsparcia świadczonych przez organy administracji publicznej oraz Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw będzie we wszystkich przypadkach poufny.

Informacje przekazane przez ofiarę funkcjonariuszom policji lub dowolnemu organowi bądź urzędnikowi udzielającym ofierze pomocy od pierwszej chwili mogą zostać przekazane innym służbom udzielającym pomocy i wsparcia, takim jak Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw, wyłącznie za uprzednią świadomą zgodą ofiary.

Służby udzielające wsparcia ofiarom przestępstw przekazują osobom trzecim uzyskane informacje dotyczące ofiary wyłącznie za jej uprzednią świadomą zgodą.

Jeżeli chodzi o sferę sądową, sędziowie, sądy, prokuratorzy oraz inne organy i inni funkcjonariusze prowadzący postępowanie karne, jak również wszelkie inne podmioty, które są w jakikolwiek sposób zaangażowane w postępowanie lub w nim uczestniczą, stosują konieczne środki przewidziane w przepisach w celu ochrony prywatności ofiary i członków jej rodziny, w szczególności w celu zapobieżenia rozpowszechnianiu jakichkolwiek informacji mogących się przyczynić do ujawnienia tożsamości ofiary, jeżeli jest ona osobą małoletnią lub niepełnosprawną, która potrzebuje szczególnej ochrony.

Ponadto organ sądowy może zakazać pozyskiwania, ujawniania lub publikowania zdjęć ofiary bądź członków jej rodziny, w szczególności jeżeli jest ona małoletnia lub niepełnosprawna i potrzebuje szczególnej ochrony.

Czy muszę złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa przed uzyskaniem dostępu do wsparcia dla ofiar przestępstw?

Każdej ofierze przysługuje prawo dostępu do usług pomocy i wsparcia świadczonych przez Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw na zasadzie nieodpłatności i poufności.

Prawo dostępu do usług pomocy i wsparcia nie jest uzależnione od uprzedniego złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Środki ochrony osobistej - jeżeli jestem w niebezpieczeństwie

Jakie rodzaje ochrony są dostępne?

Organy i funkcjonariusze odpowiedzialni za prowadzenie postępowań przygotowawczych, ściganie przestępstw oraz ich sądenie stosują konieczne środki przewidziane w przepisach w celu ochrony życia ofiary i członków jej rodziny, jej samopoczucia psychicznego fizycznego, wolności, bezpieczeństwa, wolności seksualnej i obyczajności, jak również w celu odpowiedniej ochrony jej prywatności i godności, w szczególności podczas składania oświadczeń lub składania zeznań przed sądem.

Prokurator zapewni przestrzeganie tego prawa do ochrony w szczególności w przypadku ofiar małoletnich, stosując w stosownych przypadkach właściwe środki służące dobru małoletnich ofiar w celu zapobieżenia ich wtórnej wiktymizacji lub jej ograniczenia.

W przypadku małoletnich lub niepełnosprawnych ofiar przestępstwa (ofiary potrzebujące szczególnej ochrony) istnieje możliwość przeprowadzenia przedprocesowych czynności dowodowych (*prueba preconstituida*) oraz zarejestrowania przesłuchania ofiary przez specjalnie przeszkolony zespół w specjalnie przeznaczonym do tego pomieszczeniu.

Kto może mi zapewnić ochronę?

Aby ustalić, jakie środki ochrony należy zastosować, oceniona zostanie szczególna sytuacja ofiary.

Następujące podmioty odpowiadają zarówno za dokonanie oceny, jak i za podejmowanie decyzji w sprawie tego rodzaju środków:

w toku postępowania przygotowawczego – sędzia śledczy lub sędzia ds. przemocy wobec kobiet (*Juez de Violencia sobre la Mujer*), bez uszczerbku dla tymczasowej oceny, która musi zostać przeprowadzona, oraz decyzji, która musi zostać podjęta przez:

prokuratora – w toku postępowania przygotowawczego lub w postępowaniu dotyczącym małoletnich ofiar; lub

funkcjonariuszy policji uczestniczących w początkowym etapie postępowania przygotowawczego;

podczas procesu – sędzia lub sąd prowadzący postępowanie.

Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony sprawcy?

Tak, ponieważ aby ustalić, jakie środki ochrony należy zastosować, zawsze ocenia się szczególną sytuację ofiary.

Funkcjonariusze policji państwowej oraz w stosownych przypadkach funkcjonariusze policji działającej we wspólnocie autonomicznej, w której popełniono przestępstwo, przeprowadzą wstępną indywidualną ocenę sytuacji ofiary w chwili składania przez nią zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, oceniają jej potrzeby w zakresie ochrony oraz przyznają jej w stosownych przypadkach status ofiary wymagającej szczególnego traktowania. Podczas tej wstępnej oceny ofiara zostanie pouczona o możliwości zgłoszenia się do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw.

Jeżeli ofiara zgłosi się do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw, służba ta również dokona indywidualnej oceny jej sprawy. Za zgodą ofiary informacje zgromadzone w ramach oceny policyjnej mogą zostać przekazane Urzędowi.

W indywidualnej ocenie uwzględnione zostaną wyrażone przez ofiarę potrzeby i oczekiwania, przy czym zostanie ona przeprowadzona przy pełnym poszanowaniu integralności fizycznej, psychicznej oraz moralnej ofiary.

W szczególności uwzględnione zostaną:

cechy osobowe, sytuacja, doraźne potrzeby, płeć, niepełnosprawność i poziom dojrzałości ofiary, przy czym ustalone zostanie w szczególności, czy ofiara jest osobą niepełnosprawną lub pozostaje w stosunku zależności z domniemanym sprawcą przestępstwa, czy jest małoletnia lub potrzebuje szczególnej ochrony bądź czy występują inne czynniki świadczące o tym, że wymaga ona szczególnego traktowania;

charakter przestępstwa popełnionego na szkodę ofiary oraz waga wyrządzonej szkody, jak również ryzyko powrotu sprawcy do przestępstwa. Potrzeby w zakresie ochrony zostaną ocenione w szczególności w przypadku ofiar przestępstw o charakterze terrorystycznym, przestępstw popełnionych przez organizację przestępczą, przemocy ze względu na płeć i przemocy domowej, przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, handlu ludźmi, wymuszonego zaginięcia oraz przestępstw popełnionych z pobudek rasistowskich, antysemitycznych lub z innych pobudek dotyczących ideologii, religii lub przekonań, sytuacji rodzinnej, przynależności do grupy etnicznej, rasy lub narodu, pochodzenia, płci, orientacji seksualnej lub tożsamości seksualnej, a także z innych pobudek dotyczących płci, choroby lub niepełnosprawności;

okoliczności popełnienia przestępstwa, w szczególności w przypadku przestępstw z użyciem przemocy.

Jeżeli ofiara jest osobą małoletnią lub niepełnosprawną i potrzebuje szczególnej ochrony, organ weźmie pod uwagę również jej opinie i interesy, a także sytuację osobistą oraz uwzględni w szczególności sposób zasady dobra osoby małoletniej lub niepełnosprawnej potrzebującej szczególnej ochrony oraz przysługujące jej prawo do informacji, niedyskryminacji, poufności i prywatności, jak również prawo do ochrony.

Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony systemu wymiaru sprawiedliwości (w trakcie dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)?

Tak, w toku postępowania przygotowawczego to sędzia śledczy lub sędzia ds. przemocy wobec kobiet bądź – jeżeli czyn nosi znamiona przemocy ze względu na płeć – prokurator lub funkcjonariusze policji uczestniczący w początkowym etapie postępowania przygotowawczego przeprowadzą ocenę i określą środki ochrony, które mogą być odpowiednie dla ofiary.

Jeżeli ofiara znajduje się w niebezpieczeństwie, otrzyma ochronę policyjną.

Ofiara może złożyć zeznania za pośrednictwem wideokonferencji ze względów bezpieczeństwa, porządku publicznego, ze względów praktycznych lub w celu ochrony godności ofiary.

Ofiarom określonych szczególnych przestępstw, które uprawniają do przyznania szczególnych środków ochrony, takich jak przemoc ze względu na płeć, przemoc domowa, handel ludźmi do celów seksualnego wykorzystywania oraz wyzysku pracowników, spowodowanie uszczerbku na zdrowiu, przestępstwa przeciwko wolności, tortury, przestępstwa przeciwko osobie, przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, prywatności, prawu do ochrony wizerunku, nienaruszalności miru domowego, czci i porządkowi społeczno-gospodarczemu, przysługuje prawo do tego, by sąd orzekł wobec sprawcy jeden z następujących zakazów, jeżeli jest to bezwzględnie konieczne w celu zapewnienia ofierze ochrony: zakaz przebywania w określonym miejscu, w określonej dzielnicy, określonym mieście lub regionie lub zakaz zbliżania się do tych miejsc, zakaz zbliżania się do ofiary lub kontaktowania się z określonymi osobami.

W toku postępowania przygotowawczego organ może zastosować następujące środki w celu ochrony ofiary:

ofiara może zostać przesłuchana w specjalnie zaprojektowanych lub dostosowanych pomieszczeniach przez specjalnie w tym celu przeszkolonych specjalistów;

jeżeli ofiara musi złożyć zeznania kilkakrotnie, zostaną one odebrane przed tę samą osobą, chyba że mogłoby to znacząco zakłócić przebieg postępowania lub że istnieje obowiązek bezpośredniego odebrania zeznań przez sędziego lub prokuratora;

w przypadku ofiar przemocy ze względu na płeć, przemocy domowej oraz przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na wniosek ofiary zeznania może odebrać osoba tej samej płci, chyba że mogłoby to znacząco zakłócić przebieg postępowania lub że istnieje obowiązek bezpośredniego odebrania zeznań przez sędziego lub prokuratora.

Jeżeli ofiara została wezwana do stawienia się przed sądem celem złożenia zeznań i sąd uzna, że grozi jej poważne niebezpieczeństwo lub że wolność, majątek lub rodzina ofiary znajdują się w niebezpieczeństwie, sąd może podjąć następujące działania:

utajnić na czas postępowania tożsamość, adres, zawód oraz miejsce pracy ofiary;

utajnić wizerunek ofiary podczas jej stawiennictwa w sądzie i ustanowić adres sądu adresem do doręczeń;

zakazać rejestracji wizerunku ofiary w jakikolwiek sposób;

zarządzić ochronę policyjną w toku postępowania i po jego zakończeniu;

zapewnić przewiezienie ofiary do sądu pojazdem służbowym;

umieścić ofiarę w poczekalni sądowej strzeżonej przez policję;

w wyjątkowych okolicznościach – zapewnić ofierze nową tożsamość i pomoc materialną umożliwiającą zmianę miejsca zamieszkania lub miejsca pracy.

Ofiary przemocy ze względu na płeć lub przemocy domowej mogą otrzymać „nakaz ochrony” obejmujący zastosowanie wobec sprawcy ogólnych środków zapobiegawczych (zakazu przebywania w określonych miejscach, dzielnicach, miastach lub regionach lub zbliżania się do nich, a także zakazu zbliżania się do określonych osób lub kontaktowania się z nimi).

W toku postępowania sądowego sędzia lub prezes sądu mogą wyłączyć jawność rozprawy (ograniczyć obecność mediów audiowizualnych podczas rozprawy oraz zakazać rejestracji wszystkich lub niektórych rozpraw) w celu ochrony moralności, porządku publicznego oraz ofiary lub jej rodziny. Mogą również utajnić tożsamość biegłych lub wszelkich innych osób uczestniczących w procesie.

Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu w charakterze oskarżyciela indywidualnego, może się zwrócić o wyłączenie jawności rozprawy.

W toku postępowania organ może zastosować następujące środki w celu ochrony ofiary:

środki zapobiegające kontaktowi wzrokowemu z domniemanym sprawcą oraz zapewniające możliwość przesłuchania świadka bez konieczności fizycznego stawiennictwa na sali rozpraw; w tym celu można wykorzystać technologie komunikacyjne (ustawienie ekranu na sali rozpraw i składanie zeznań za pośrednictwem wideokonferencji);

środki zapobiegające zadawaniu pytań dotyczących życia prywatnego ofiary lub niemających związku z czynem będącym przedmiotem prowadzonego postępowania, chyba że sędzia lub sąd wyjątkowo uznają, iż ofiara musi odpowiedzieć na takie pytanie;

wyłączenie jawności rozprawy, chociaż sędzia lub prezes sądu mogą zezwolić na obecność osób, które są w stanie wykazać szczególny interes w rozpatrywanej sprawie.

Środki zapobiegające kontaktowi wzrokowemu z domniemanym sprawcą oraz zadawaniu pytań dotyczących życia prywatnego ofiary można zastosować również w toku postępowania przygotowawczego.

Jakie środki ochrony są dostępne dla najbardziej bezbronnych ofiar przestępstw?

W przypadku ofiar wymagających szczególnego traktowania, takich jak ofiary małoletnie i niepełnosprawne potrzebujące szczególnej ochrony, oprócz środków określonych w sekcji: „Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony systemu wymiaru sprawiedliwości (w trakcie dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)?” w toku postępowania zastosowane mogą zostać następujące środki:

złożone zeznania zostaną zarejestrowane na nośnikach audiowizualnych i mogą zostać odtworzone podczas rozprawy w przypadkach oraz na warunkach określonych w przepisach;

przesłuchanie może zostać przeprowadzone z wykorzystaniem biegłych.

W przypadku małoletnich lub niepełnosprawnych ofiar przestępstwa (ofiary potrzebujące szczególnej ochrony) istnieje możliwość przeprowadzenia przedprocesowych czynności dowodowych (*prueba preconstituida*) oraz zarejestrowania przesłuchania ofiary przez specjalnie przeszkolony zespół w specjalnie przeznaczonym do tego pomieszczeniu.

Ponadto na wniosek prokuratora sąd może ustanowić kuratora procesowego, jeżeli ofiara wymaga szczególnego traktowania, oraz w określonych sytuacjach, na przykład w przypadku zaistnienia konfliktu interesów między ofiarą a jej przedstawicielem ustawowym lub z jednym z rodziców, pod warunkiem że drugie z rodziców nie jest w stanie właściwie wykonywać swoich obowiązków w zakresie reprezentowania i wsparcia ofiary.

Jestem małoletni - czy przysługują mi szczególne prawa?

Na etapie postępowania przygotowawczego małoletni są traktowani zgodnie z protokołami opracowanymi specjalnie w celu ich ochrony. W przypadku konieczności złożenia zeznań przez małoletniego zastosowane zostaną szczególne środki ostrożności. Przesłuchanie małoletniego należy zawsze

przeprowadzać w obecności prokuratora, na którym spoczywa szczególny obowiązek ochrony małoletnich. Kontakt wzrokowy między małoletnią ofiarą a domniemanym sprawcą zostanie uniemożliwiony za pośrednictwem dowolnego środka technicznego.

Małoletnia ofiara zostanie przesłuchana przez specjalnie przeszkolony zespół w specjalnie przeznaczonym do tego pomieszczeniu, w którym powinna czuć się swobodnie, przy czym istnieje możliwość przeprowadzenia przedprocesowych czynności dowodowych (*prueba preconstituida*) z wykorzystaniem biegłych oraz zarejestrowania przesłuchania ofiary.

Ofierze należy zapewnić możliwość jednokrotnego złożenia zeznań w obecności sędziego śledczego, urzędnika sądowego (*Ltrado de la Administración de Justicia*) i wszystkich stron postępowania oraz zwolnienie z obowiązku powtarzania zeznań na rozprawie.

W toku **postępowania sądowego** jeżeli ofiara składająca zeznania jest małoletnia, kontakt wzrokowy między ofiarą a oskarżonym zostanie uniemożliwiony za pośrednictwem dowolnego możliwego środka technicznego.

Ogranicza się również możliwość przeprowadzenia konfrontacji.

Oprócz środków określonych w sekcji: **„Czy ktoś dokona oceny mojej sprawy, żeby sprawdzić, czy grozi mi dalsze niebezpieczeństwo ze strony systemu wymiaru sprawiedliwości (w trakcie dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)?”** w toku postępowania zastosowane mogą zostać następujące środki:

złożone zeznania zostaną zarejestrowane na nośnikach audiowizualnych i mogą zostać odtworzone podczas rozprawy w przypadkach oraz na warunkach określonych w przepisach;

przesłuchanie może zostać przeprowadzone z wykorzystaniem biegłych.

Ponadto na wniosek prokuratora sąd może ustanowić kuratora procesowego, jeżeli ofiara wymaga szczególnego traktowania, oraz w określonych sytuacjach, na przykład w przypadku zaistnienia konfliktu interesów między ofiarą a jej przedstawicielem ustawowym lub z jednym z rodziców, pod warunkiem że drugie z rodziców nie jest w stanie właściwie wykonywać swoich obowiązków w zakresie reprezentowania lub wsparcia ofiary.

W wyniku przestępstwa zmarł członek mojej rodziny – jakie prawa mi przysługują?

Jeżeli członek rodziny danej osoby zginął w wyniku przestępstwa, osoba ta otrzymuje status ofiary pośredniej przestępstwa popełnionego na szkodę członka jej rodziny (ofiary bezpośredniej) w określonych przypadkach przewidzianych w przepisach (z bezwzględnym wyłączeniem osoby winnej popełnienia przestępstwa), jak również m.in. wówczas, gdy osoba ta była małżonkiem ofiary bezpośredniej, jeżeli małżonkowie nie pozostawali w separacji sądowej ani nie zamieszkiwali osobno; gdy była dzieckiem ofiary bezpośredniej lub jej małżonka, jeżeli małżonkowie nie pozostawali w separacji sądowej ani nie zamieszkiwali osobno, oraz zamieszkiwała z małżonkami; gdy pozostawała z ofiarą bezpośrednią we wspólnym pożyciu w związku podobnym do małżeństwa oraz z nią zamieszkiwała.

Należy pamiętać, że wszystkie ofiary są uprawnione do wniesienia oskarżenia i wytoczenia powództwa cywilnego zgodnie z przepisami oraz do stawiennictwa przed organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze w celu dostarczenia materiału dowodowego oraz istotnych informacji służących ustaleniu okoliczności faktycznych sprawy.

Ofierze pośredniej przysługuje prawo dostępu do usług pomocy i wsparcia świadczonych przez organy administracji publicznej oraz Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw na zasadzie nieodpłatności i poufności, pod warunkiem że za stosowne uznane zostanie rozszerzenie zakresu tego uprawnienia na członków rodziny ofiary bezpośredniej ze względu na fakt, że przestępstwa doprowadziły do wyrządzenia bardzo poważnej szkody. Do tych celów członkowie rodziny oznaczają wyłącznie osoby pozostające z ofiarą bezpośrednią w związku małżeńskim lub w podobnym związku oraz krewnych do drugiego stopnia pokrewieństwa (dziadków, rodzeństwo i wnuki).

Ofiara pośrednia może uzyskać informacje na temat dostępnych środków pomocy i wsparcia, zarówno medycznych, psychologicznych, jak i materialnych, a także procedury stosowanej w celu ich przyznania, na temat odszkodowania, do jakiego ofiara może być uprawniona, oraz – w stosownych przypadkach – procedury ubiegania się o to odszkodowanie.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw pouczą ofiarę o uprawnieniach majątkowych związanych z postępowaniem, w szczególności o prawie do kompensaty za szkody wyrządzone przestępstwem oraz o procedurze ubiegania się o tę kompensatę, a także zaoferują wsparcie emocjonalne i terapeutyczne, którego ofiara potrzebuje, zapewniając jej tym samym odpowiednią pomoc psychologiczną w celu wyleczenia traumy spowodowanej przestępstwem.

Jeżeli chodzi o **kompensatę, do której uprawnione są pośrednie ofiary przestępstwa**, w Hiszpanii istnieje system kompensat państwowych na rzecz pośrednich ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy popełnionych w Hiszpanii, skutkujących śmiercią bądź poważnym rozstrojem zdrowia psychicznego.

Aby osoba mogła zostać uznana za ofiarę pośrednią do celów kompensaty (osobę uprawnioną), musi spełnić określone **wymagania**:

posiadać obywatelstwo Hiszpanii lub dowolnego innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej bądź – jeżeli nie spełnia żadnej z powyższych przesłanek – posiadać miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii lub obywatelstwo innego państwa, w którym prawo przewiduje możliwość przyznania podobnej kompensaty obywatelom Hiszpanii. W przypadku śmierci obywatelstwo ani miejsce zwykłego pobytu zmarłego nie mają znaczenia;

być małżonkiem zmarłego, jeżeli małżonkowie nie pozostawali w separacji sądowej ani nie zamieszkiwali osobno, lub osobą, z którą zmarły pozostawał we wspólnym pożyciu w związku podobnym do małżeństwa przez co najmniej dwa lata przed śmiercią, chyba że osoby te posiadały wspólne dzieci, w którym to przypadku wystarczy sam fakt pozostawania w wspólnego zamieszkiwania. Ofiarami pośrednimi są również dzieci wymienionych powyżej osób, nawet jeżeli nie są dziećmi zmarłego, jeżeli pozostawały na utrzymaniu zmarłego i wspólnie z nim zamieszkiwały;

do osób uprawnionych w żadnym wypadku nie zalicza się osób skazanych za umyślne zabójstwo, w jakiegokolwiek formie, jeżeli zmarły był małżonkiem skazanego lub osobą, z którą skazany pozostawał we wspólnym pożyciu w związku podobnym do małżeństwa;

być dzieckiem zmarłego, które pozostawało na jego utrzymaniu i wspólnie z nim zamieszkiwało – przy założeniu, że na utrzymaniu pozostają dzieci będące osobami małoletnimi lub pełnoletnimi osobami niepełnosprawnymi;

być rodzicem zmarłego, który pozostawał na jego utrzymaniu, o ile nie ma osób spełniających powyższe przesłanki;

rodzice małoletnich, którzy zginęli bezpośrednio wskutek przestępstwa, również są uznawani za ofiary pośrednie do celów kompensaty przewidzianej w prawie hiszpańskim.

Ofiara musi złożyć wniosek o kompensatę w terminie jednego roku od dnia popełnienia przestępstwa. Jeżeli bezpośrednio w wyniku uszczerbku na zdrowiu lub rozstroju zdrowia doszło do śmierci ofiary, rozpoczyna się bieg nowego terminu złożenia wniosku o kompensatę, który również wynosi jeden rok.

Co do zasady przyznanie kompensaty jest uzależnione od wydania prawomocnego orzeczenia sądowego kończącego postępowanie karne.

Wyплаты kompensaty nie można łączyć z wypłatą odszkodowania zasądzonego w orzeczeniu, chociaż całość lub część kompensaty zostanie wypłacona w przypadku uznania sprawcy za częściowo niewypłacalnego, z wypłatą odszkodowania lub pomocy w ramach systemu ubezpieczenia prywatnego, jeżeli kwota kompensaty jest wyższa od kwoty zasądzonej w orzeczeniu, ani z wypłatą zasiłku w ramach systemu zabezpieczenia społecznego, który może przysługiwać z tytułu tymczasowej niepełnosprawności ofiary.

Kwota kompensaty nie może w żadnym przypadku przekraczać kwoty odszkodowania zasądzonej w orzeczeniu.

Czy mogę uzyskać dostęp do mediacji? Na jakich warunkach korzysta się z mediacji? Czy w trakcie mediacji będę bezpieczny/bezpieczna?

Ofiara przestępstwa ma prawo do uzyskania informacji na temat metod pozasądowego rozstrzygnięcia sporów z wykorzystaniem – w stosownych przypadkach – mediacji i innych środków sprawiedliwości naprawczej oraz na temat dostępnych usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej – w przypadkach, w których przepisy przewidują taką możliwość. Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udziela ofierze tych informacji. Ponadto Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw mogą zaproponować organowi sądowemu przeprowadzenie mediacji w sprawach karnych, jeżeli uznają, że byłaby ona korzystna dla ofiary, oraz zapewnią ofierze wsparcie w ramach usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej oraz w toku innych procedur pozasądowego rozstrzygnięcia sporów określonych w przepisach.

Ofiara może skorzystać z usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej w celu otrzymania odpowiedniego odszkodowania za szkodę i zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem, jeżeli spełnione są następujące przesłanki:

sprawca uznał kluczowe fakty, z których wynika jego odpowiedzialność;

ofiara wyraziła zgodę na uczestnictwo, otrzymawszy wyczerpujące i bezstronne informacje o ich zakresie, możliwych wynikach oraz obowiązujących procedurach egzekwowania;

sprawca wyraził zgodę na uczestnictwo;

postępowanie mediacyjne nie wiąże się z zagrożeniem dla bezpieczeństwa ofiary oraz nie istnieje żadne ryzyko, że jego przeprowadzenie może spowodować wyrządzenie ofierze nowej szkody lub krzywdy;

w przypadku tego rodzaju przestępstwa prawo nie zabrania przeprowadzenia mediacji.

Rozmowy prowadzone w toku postępowania mediacyjnego są poufne, a ich treść nie może zostać ujawniona bez zgody ofiary oraz sprawcy.

Mediatorzy i inni specjaliści uczestniczący w postępowaniu mediacyjnym podlegają obowiązkowi zachowania tajemnicy służbowej w odniesieniu do faktów poznanych oraz zawartych w oświadczeniach informacji uzyskanych w ramach wykonywania swoich obowiązków.

Zarówno ofiara, jak i sprawca mogą w dowolnym momencie wycofać swoją zgodę na uczestnictwo w postępowaniu mediacyjnym.

Mediację przeprowadza się zazwyczaj w przypadku przestępstw mniejszej wagi.

W systemie wymiaru sprawiedliwości dla nieletnich (14–18 lat) wyraźnie przewidziano, że mediacja jest środkiem resocjalizacji nieletniego. W tym obszarze mediację prowadzą zespoły wspierające prokuraturę do spraw nieletnich (Fiscalía de Menores), chociaż mogą ją również prowadzić agencje ze wspólnot autonomicznych oraz inne podmioty, takie jak niektóre stowarzyszenia wyspecjalizowane w tej dziedzinie.

W systemie wymiaru sprawiedliwości dla pełnoletnich mediacja jest jedną z usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej, w ramach której od kilku lat prowadzone są różne programy pilotażowe.

Jeżeli chodzi o bezpieczeństwo mediacji dla ofiary, przez cały czas trwania mediacji będzie ona mogła korzystać z wszelkich wymaganych środków ochrony fizycznej oraz z wszelkich innych środków wymaganych z uwagi na okoliczności, które może przyznać organ sądowy.

Gdzie mogę znaleźć przepisy, w których określono moje prawa?

Kodeks karny – [w języku hiszpańskim](#)

Kodeks cywilny – [w języku hiszpańskim](#)

Kodeks postępowania karnego [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa 4/2015 z dnia 27 kwietnia 2015 r. o statusie ofiar przestępstw [w języku hiszpańskim](#)

Dekret królewski 1109/2015 z dnia 11 grudnia 2015 r. wdrażający ustawę 4/2015 z dnia 27 kwietnia 2015 r. o statusie ofiar przestępstw oraz regulujący działalność Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa organiczna 8/2015 z dnia 22 lipca 2015 r. oraz ustawa 26/2015 z dnia 22 lipca 2015 r. o zmianie systemu ochrony dzieci i młodzieży [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa 23/2014 z dnia 20 listopada 2014 r. o wzajemnym uznawaniu orzeczeń w sprawach karnych w Unii Europejskiej [w języku hiszpańskim](#)

Dekret królewski 671/2013 z dnia 6 września 2013 r. ustanawiający szczegółowe warunki wykonania ustawy 29/2011 [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa 29/2011 z dnia 22 września 2011 r. o uznawaniu i kompleksowej ochronie ofiar terroryzmu [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa organiczna 1/2004 z dnia 28 grudnia 2004 r. o środkach kompleksowej ochrony przed przemocą ze względu na płeć [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa organiczna 5/2000 z dnia 12 stycznia 2000 r. o odpowiedzialności karnej nieletnich [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa organiczna 1/1996 z dnia 15 stycznia 1996 r. o ochronie prawnej dzieci [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa 1/1996 z dnia 10 stycznia 1996 r. o pomocy prawnej [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa 35/1995 z dnia 11 grudnia 1995 r. o kompensacie i wsparciu dla ofiar przestępstw z użyciem przemocy i przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności [w języku hiszpańskim](#)

Dekret królewski 738/1997 z dnia 23 maja 1997 r. zatwierdzający rozporządzenie w sprawie kompensaty na rzecz ofiar przestępstw z użyciem przemocy i przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności [w języku hiszpańskim](#)

Ustawa organiczna 19/1994 z dnia 23 grudnia 1994 r. o ochronie świadków i biegłych w postępowaniu karnym [w języku hiszpańskim](#)

Ostatnia aktualizacja: 11/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

2 - Składanie zawiadomienia o przestępstwie oraz moje prawa podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu

Jak złożyć zawiadomienie o przestępstwie?

Ofiara przestępstwa ma prawo, od pierwszego kontaktu z właściwymi organami lub funkcjonariuszami, do uzyskania informacji o przysługujących jej prawach do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa i, w stosownych przypadkach, o odpowiedniej procedurze.

Ofiara może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na policji, stając się tym samym świadkiem w postępowaniu, które zostanie wszczęte w związku z zawiadomieniem. Ofiara może się również zwrócić do policji o skierowanie do właściwego Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw (Oficina de Asistencia a las Víctimas del delito), które udzieli jej informacji na temat sposobu składania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Dostęp do usług opieki i wsparcia, takich jak usługi udzielane przez Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw, jest nieodpłatny i poufny; w celu jego uzyskania nie jest konieczne uprzednie złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Jako osobie składającej zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa ofierze przysługują następujące prawa:

do otrzymania należytej poświadczonej kopii zawiadomienia;

do nieodpłatnej pomocy językowej i otrzymania pisemnego tłumaczenia kopii składanego zawiadomienia, jeżeli ofiara nie rozumie żadnego języka urzędowego obowiązującego w miejscu składania zawiadomienia ani nie mówi w żadnym z tych języków. Jeżeli ofiara nie mówi w języku hiszpańskim ani w języku urzędowym, w którym prowadzone jest dotyczące jej postępowanie, ani nie rozumie tych języków, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy

tłumacza ustnego języka, którym ofiara się posługuje, podczas składania zeznań w sądzie, prokuraturze lub na policji na etapie postępowania przygotowawczego;

jeżeli ofiara zwróciła się o powiadomienie o określonych decyzjach, takich jak postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania karnego czy orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, przysługuje jej prawo do otrzymania informacji o terminie, godzinie i miejscu rozprawy, jak również o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy.

Ofiara może również wnieść oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, w którym to przypadku otrzymuje status strony postępowania jako oskarżyciel indywidualny (*acusador particular*), którego zakres uprawnień jest bardzo podobny do zakresu uprawnień prokuratora (*Ministerio Fiscal*).

Oprócz spraw toczących się w trybie publicznoskargowym, w których prokurator wnosi oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, istnieją dwa inne rodzaje postępowań karnych, w których ofiara pełni bardzo istotną rolę na etapie wszczęcia postępowania:

postępowanie **w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatno-publicznego (*delitos semi-públicos*)**, w których ofiara musi złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (*denuncia*) lub wnieść pismo oskarżające (*querrela*) w celu wszczęcia postępowania; prokurator przejmuje następnie odpowiedzialność za oskarżenie wniesione przeciwko domniemanemu sprawcy. Wszczęcie i przebieg postępowania **w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego (*delitos privados*)** (np. o zniesławienie) zależą natomiast wyłącznie od ofiary: prokurator nie ponosi żadnej odpowiedzialności za oskarżenie wniesione przeciwko domniemanemu sprawcy, a ofiara może w dowolnym czasie odstąpić od oskarżenia, co powoduje umorzenie postępowania.

Ofiara może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa w dowolnym języku, a jeżeli nie posługuje się językiem hiszpańskim ani żadnym odpowiednim językiem regionalnym, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego. W praktyce jeżeli na komisariacie policji żaden z funkcjonariuszy nie posługuje się językiem, którym włada ofiara, policja zaoferuje ofierze następujące możliwości:

jeżeli czyn nie nosi znamion poważnego przestępstwa, ofiara może go zgłosić za pomocą formularza sporządzonego w jej języku;

jeżeli czyn nosi znamiona poważnego przestępstwa, ofierze zostanie zapewniona pomoc tłumacza ustnego – telefonicznie lub osobiście.

Na niektórych komisariatach policji, szczególnie w lecie, dostępni są tłumacze ustni języków angielskiego, francuskiego i niemieckiego.

Prawo nie przewiduje terminu na złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, ale przewiduje terminy, po upływie których ustaje karalność przestępstwa: 10–20 lat, w zależności od powagi przestępstwa. Organy nie wymagają żadnej szczególnej formy zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Zawiadomienie można złożyć na piśmie lub ustnie, w którym to przypadku organ przyjmujący zawiadomienie sporządzi stosowny protokół. Ofiara musi podać swoje imię i nazwisko, adres, numer dowodu tożsamości, numer telefonu itp. oraz podpisać zawiadomienie.

Podczas składania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ofiara przemocy ze względu na płeć lub przemocy domowej może zwrócić się do policji wydanie nakazu ochrony (*orden de protección*). Ofiara może również zwrócić się o nakaz ochrony bezpośrednio do organu sądowego lub prokuratora, Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw lub służb społecznych bądź placówek opiekuńczych działających pod nadzorem administracji publicznej.

We wszystkich przypadkach ofiara otrzyma formularz wniosku o wydanie nakazu ochrony oraz informacje na temat tego nakazu.

W jaki sposób mogę uzyskać informacje o przebiegu sprawy?

Po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa ofiara otrzyma jego poświadczony odpis opatrzony numerem referencyjnym.

Ofiara może uzyskać od policji informacje na temat postępów w sprawie, chyba że jest to niewskazane ze względu na dobro postępowania. W praktyce lepiej jest zadzwonić do właściwej jednostki policji i poprosić o udzielenie informacji.

Co do zasady ofierze przysługuje prawo – jeżeli złożyła stosowny wniosek – do otrzymania informacji o terminie, godzinie i miejscu rozprawy, o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy, jak również do otrzymania następujących decyzji:

postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania karnego;

prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie;

postanowienia o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce, a także postanowienia o zastosowaniu środków zapobiegawczych w celu ochrony ofiary.

Jeżeli ofiara zwróciła się o skierowanie do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw lub jeżeli otrzymuje pomoc od jednego z tych Urzędów, ma prawo do otrzymania danych kontaktowych organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz informacji o kanałach komunikacji z tym organem, a także o terminie, godzinie i miejscu rozprawy oraz o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy.

Ofiara przemocy ze względu na płeć ma prawo do uzyskania z urzędu informacji o sytuacji procesowej sprawcy oraz o zastosowanych środkach zapobiegawczych. Ofiara może w dowolnym momencie zwrócić się o nieudzielanie tego rodzaju informacji.

Ofiara przestępstwa z użyciem przemocy przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności ma prawo do uzyskania informacji o kompensacie od państwa, która przysługuje ofierze, jeżeli nie uzyska ona odszkodowania od sprawcy lub jeżeli będzie ono niewystarczające.

Czy przysługuje mi pomoc prawna (podczas dochodzenia/śledztwa lub w czasie procesu)? Na jakich warunkach?

Podczas pierwszego kontaktu z właściwymi organami lub funkcjonariuszami ofiara ma prawo do otrzymania informacji o procedurze stosowanej w celu uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej oraz – w stosownych przypadkach – o przesłankach ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności. Urzędy ds.

Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw również udzielią ofierze tych informacji.

Ofiara może się zwrócić o uznanie uprawnienia do pomocy prawnej do organu lub funkcjonariusza, który udzielił jej informacji na temat procedury stosowanej w celu uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej oraz – w stosownych przypadkach – przesłanek ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności.

Funkcjonariusz lub organ przekażą wniosek ofiary – wraz z dostarczoną dokumentacją – właściwej izbie adwokackiej (*Colegio de Abogados*).

Wnioski można również składać w Urzędach ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw przy Urzędzie ds. Wymiaru Sprawiedliwości, które przekażą je właściwej izbie adwokackiej.

Ofiara może skorzystać z usług służb informacji prawnej, które udzielają informacji prawnych wszystkim obywatelom. Pracę tych służb organizują w każdym okręgu sądowym izby adwokackie.

W tym celu ofiara musi wypełnić stosowny formularz, który jest dostępny w sądach, w Ministerstwie Sprawiedliwości i w innych urzędach administracji publicznej, oraz wykazać, że nie dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania. Jeżeli postępowanie karne nie zostało jeszcze wszczęte, ofiara musi złożyć wniosek do izby adwokackiej działającej w okręgu sądu właściwego do prowadzenia postępowania lub do sądu właściwego ze względu na miejsce zamieszkania ofiary.

Ofiary przemocy ze względu na płeć nie muszą uprzednio wykazywać, że nie dysponują wystarczającymi środkami, aby uzyskać pomoc prawną.

Ofiary terroryzmu również mogą otrzymać pomoc prawną.

Ofiara może wnieść o pomoc prawną w Hiszpanii, jeżeli spełnia jedną z następujących przesłanek – m.in.:

jest obywatelem dowolnego państwa członkowskiego UE i wykazuje, że nie dysponuje wystarczającymi środkami;

jest obywatelem państwa trzeciego i posiada prawo legalnego pobytu w Hiszpanii lub prawo uznane na mocy umów międzynarodowych (np. umów w sprawie uprowadzenia dziecka za granicę). W tym przypadku ofierze przysługuje prawo do pomocy prawnej w Hiszpanii na takich samych warunkach jak obywatelom Unii;

niezależnie od tego, czy ofiara posiada wystarczające środki, by uczestniczyć w postępowaniu sądowym, jej prawo do pomocy prawnej zostanie uznane i pomoc ta zostanie bezzwłocznie przyznana, jeżeli jest ofiarą przemocy ze względu na płeć, terroryzmu lub handlu ludźmi – we wszystkich postępowaniach związanych z jej statusem ofiary lub wynikających z tego statusu, bądź jeżeli jest małoletnia, zmagą się z trudnościami w uczeniu się lub cierpi na chorobę psychiczną – gdy sprawa dotyczy wykorzystywania lub znęcania.

Prawo to będzie przysługiwało również następcom prawnym ofiary w przypadku jej śmierci, o ile nie uczestniczyli w zdarzeniu.

Do celów przyznania pomocy prawnej status ofiary uzyskuje się w momencie złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa (*denuncia*) lub wniesienia pisma oskarżającego (*querrela*) lub w momencie wszczęcia postępowania karnego w przedmiocie każdego wspomnianego powyżej przestępstwa, przy czym ofiara zachowuje ten status przez cały czas trwania postępowania karnego lub jeżeli po jego zakończeniu sąd wyda wyrok skazujący.

Prawo do pomocy prawnej wygasa z chwilą uprawomocnienia się wyroku uniewinniającego lub po zawieszeniu bądź umorzeniu postępowania ze względu na nieudowodnienie popełnienia czynu zabronionego, przy czym ofiara nie musi zwracać kosztów pomocy, z której do tej chwili korzystała nieodpłatnie.

W poszczególnych postępowaniach, które mogą zostać wszczęte w związku ze statusem ofiary wyżej wymienionych przestępstw, w szczególności w postępowaniu w przedmiocie przestępstwa przemocy ze względu na płeć, ofiarę musi wspierać adwokat (*abogado*), pod warunkiem że w ten sposób przysługujące jej prawo do obrony zostanie należycie zagwarantowane.

Ofierze przysługuje prawo do pomocy prawnej, jeżeli jej roczny dochód oraz dochód na gospodarstwo domowe nie przekracza:

dwukrotności wielofunkcyjnego publicznego wskaźnika dochodów (*indicador público de renta de efectos múltiples* – IPREM) w wysokości obowiązującej w momencie składania wniosku w przypadku osób, które nie należą do żadnego gospodarstwa domowego. Wskaźnik IPREM jest ustalany corocznie i wykorzystywany w celu wyznaczenia kwoty określonych świadczeń lub progu uprawniającego do otrzymania określonych świadczeń, uprawnień lub dostępu do usług publicznych;

dwupółkrotności wskaźnika IPREM w wysokości obowiązującej w momencie składania wniosku w przypadku osób, które należą do dowolnego rodzaju gospodarstwa domowego składającego się z mniej niż czterech członków;

trzykrotności IPREM w przypadku gospodarstw domowych składających się z co najmniej czterech osób.

W 2016 r. roczna wartość wskaźnika IPREM wynosiła 6 390,13 EUR.

W przypadku przyznania pomocy prawnej ofiara jest zwolniona z następujących kosztów:

wstępnej porady prawnej;

honorariów adwokata (*abogado*) i pełnomocnika (*procurador*);

publikacji ogłoszeń w dziennikach urzędowych;

zaliczek na poczet określonych postępowań apelacyjnych;

wynagrodzeń biegłych;

ofiara uzyska 80-procentową obniżkę opłaty za akty notarialne oraz za wypisy z rejestru gruntów i rejestru działalności gospodarczej.

Czy mogę ubiegać się o zwrot kosztów (z tytułu uczestnictwa w dochodzeniu/śledztwie/procesie)? Na jakich warunkach?

Co do zasady w przypadku uczestnictwa ofiary przestępstwa w postępowaniu jest ona uprawniona do zwrotu kosztów poniesionych w celu wykonania przysługujących jej praw oraz poniesionych kosztów sądowych, przy czym koszty te są zwracane przed kosztami poniesionymi na rzecz Skarbu Państwa.

W tym celu sąd musi zasądzić zwrot kosztów w orzeczeniu, a ponadto oskarżony musi zostać skazany z oskarżenia ofiary w sprawach, w których prokurator nie wniósł aktu oskarżenia, lub musi zostać skazany po uchyleniu postanowienia o umorzeniu postępowania w wyniku zażalenia wniesionego przez ofiarę.

Służby udzielające pomocy i wsparcia, w szczególności Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw, udzielą ofierze informacji na temat przesłanek zwrotu kosztów sądowych oraz – w stosownych przypadkach – procedury dochodzenia ich zwrotu.

Moja sprawa została umorzona zanim trafiła do sądu. Czy mogę się odwołać?

Jeżeli ofiara nie zgłosiła uczestnictwa w postępowaniu, a prokurator odstąpi od oskarżenia domniemanego sprawcy, sąd może poinformować o tym ofiarę i wezwać ją do wniesienia pisma oskarżającego (*querrela*) w celu przystąpienia do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego w terminie 15 dni. W przypadku postępowania przyspieszonego sąd ma obowiązek udzielenia ofierze tego rodzaju informacji i wezwania jej do przystąpienia do postępowania.

Jeżeli prokurator wnieśli oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, ofiara nie może podjąć żadnych czynności w celu zakończenia postępowania, z wyjątkiem przestępstw ściganych z oskarżenia prywatnego.

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania i uzyskała status oskarżyciela indywidualnego, może zwrócić się o wyznaczenie rozprawy oraz wnieść oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy. Jeżeli sędzia śledczy wyda postanowienie o zakończeniu postępowania, tj. o jego umorzeniu, ofiara może je zaskarżyć.

Jeżeli prokurator wnieśli oskarżenie przeciwko domniemanemu sprawcy, ofiara może wnieść o umorzenie postępowania i odstąpić od oskarżenia jako oskarżyciel indywidualny. Prokurator może jednak postanowić o kontynuowaniu postępowania.

Czy mogę uczestniczyć w procesie?

Podczas pierwszego stawiennictwa ofiary przed sądem urzędnik sądowy (*Letrado de la Administración de Justicia*) pouczy ofiarę o prawach przysługujących jej w postępowaniu karnym oraz o możliwości przystąpienia do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego lub powoda cywilnego, postępując się jasnym, prostym i zrozumiałym językiem oraz uwzględniając cechy i potrzeby ofiary.

Ofierze przestępstwa w postępowaniu karnym przysługują następujące uprawnienia:

do wniesienia oskarżenia oraz do wytoczenia powództwa adhezyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami karnoprocesowymi;

do stawiennictwa przed organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze w celu dostarczenia materiału dowodowego oraz istotnych informacji służących ustaleniu okoliczności faktycznych sprawy.

Ponadto podczas pierwszego stawiennictwa sąd zwróci się do ofiary z pytaniem, czy chciałaby otrzymywać pisma lub zawiadomienia określone w przepisach, w którym to przypadku ofiara musi podać swój adres e-mail lub – w jego braku – adres zamieszkania bądź adres do korespondencji.

Niezależnie od roli ofiary w postępowaniu karnym co do zasady może ona uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze **świadka**.

Jeżeli ofiara nie przystąpiła do postępowania karnego, zostanie poinformowana o terminie i miejscu rozprawy. Jej główne zadanie będzie polegało na złożeniu zeznań w charakterze świadka. Aby uzyskać informacje na temat terminu i miejsca rozprawy, ofiara musi powiadomić sąd o każdej zmianie adresu w toku postępowania.

Ofiara może przystąpić do postępowania w charakterze **oskarżyciela indywidualnego** przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu (*escrito de calificación*), tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim. Pismo określające kwalifikację prawną czynu sporządzają prokurator, oskarżyciel indywidualny – o ile przystąpił do postępowania – oraz obrońca. Pismo to zawiera klasyfikację prawną czynu oraz proponowany wymiar kary. W praktyce każda ze stron ma pięć dni na przedstawienie swojego stanowiska na piśmie.

Co do zasady ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

Jeżeli jest wiele ofiar, co do zasady mogą one uczestniczyć w postępowaniu osobno, chociaż sąd może nakazać ich połączenie w jedną grupę lub ich większą liczbę. Stowarzyszenia ofiar przestępstw również mogą uczestniczyć w postępowaniu karnym, pod warunkiem że ofiara przestępstwa wyrazi zgodę na ich uczestnictwo.

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym (*sumario*) oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy, a także inne uprawnienia zbliżone do uprawnień prokuratora, w tym:

do wniesienia o zgromadzenie dodatkowych dowodów;

do wniesienia o powołanie nowych świadków lub biegłych w celu poparcia oskarżenia;

wniesienia o przeprowadzenie konfrontacji itd.

W przypadku skazania oskarżonego sąd może nałożyć na niego obowiązek zwrotu następujących kosztów: honorarium adwokatów i pełnomocników, wynagrodzeń biegłych, opłat za wypisy z rejestrów publicznych i opłat notarialnych itd.

W toku postępowania karnego ofiara może wytoczyć powództwo adhezyjne (występować w charakterze **powoda cywilnego**), jeżeli zgłasza roszczenie petytoryjne, domaga się naprawienia szkody bądź odszkodowania za szkodę lub zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem. W tym przypadku ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

W przypadku wydania postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego postanowienie to zostanie doręczone bezpośrednim ofiarom przestępstwa, które je zgłosiły, jak również pozostałym ofiarom bezpośrednim, których tożsamość i miejsce zamieszkania są znane. W przypadku śmierci lub zaginięcia ofiary bezpośrednio w wyniku przestępstwa postanowienie zostanie doręczone pośrednim ofiarom przestępstwa.

Jaka jest moja rola w systemie wymiaru sprawiedliwości? Czy jestem na przykład: ofiarą przestępstwa, świadkiem, powodem cywilnym, oskarżycielem prywatnym?

Ofierze przestępstwa w postępowaniu karnym przysługują następujące uprawnienia:

do wniesienia oskarżenia oraz do wytoczenia powództwa adhezyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami karnoprocesowymi;

do stawiennictwa przed organami prowadzącymi postępowanie przygotowawcze w celu dostarczenia materiału dowodowego oraz istotnych informacji służących ustaleniu okoliczności faktycznych sprawy.

Ofiara może pełnić w systemie wymiaru sprawiedliwości następujące role:

ofiary bezpośredniej lub pośredniej: w zależności od zgłoszonego przestępstwa lub – w przypadku ubiegania się o dostęp do usług wsparcia i pomocy na rzecz ofiar przestępstw – bez uprzedniego zgłoszenia przestępstwa, ponieważ dostęp do tych usług nie jest uzależniony od złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa;

świadka: w przypadku złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Ofiara uczestniczy w postępowaniu wyłącznie wówczas, gdy otrzyma wezwanie do stawiennictwa;

oskarżyciela indywidualnego: status ten przysługuje ofierze, która przystąpi do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego poprzez wniesienie pisma oskarżającego przeciwko sprawcy (w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatno-publicznego oraz prywatnego), przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu, tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim;

powoda cywilnego: co do zasady status ten przysługuje ofierze, która postanowi wytoczyć powództwo adhezyjne w toku postępowania karnego, tj. zgłosić roszczenie petytoryjne, domagać się naprawienia szkody bądź odszkodowania za szkodę lub zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną przestępstwem.

Co do zasady ofiara może uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze świadka.

Czy mogę wybrać swoją rolę? Jakie są moje prawa i obowiązki wynikające z tej roli?

Co do zasady od momentu pierwszego kontaktu z właściwymi organami lub funkcjonariuszami oraz podczas świadczenia usług pomocy i wsparcia przez organy administracji publicznej, w tym przed złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, **ofierze** przysługuje prawo do ochrony, informacji, wsparcia, pomocy i opieki.

Ofiara może zwrócić się do właściwych organów lub funkcjonariuszy, z którymi się początkowo skontaktuje, o skierowanie do Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw, które udzielą ofierze pomocy nieodpłatnie oraz z zachowaniem poufności, nawet jeżeli nie złożyła ona uprzednio zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Od momentu pierwszego kontaktu z organami lub funkcjonariuszami ofierze może również towarzyszyć wskazana przez nią osoba.

Ponadto ofierze przysługuje prawo do rozumienia i bycia rozumianą w toku wszelkich czynności, jakie należy przeprowadzić po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, w tym w odniesieniu do informacji pochodzących z okresu sprzed złożenia zawiadomienia. Zapewnione zostanie tłumaczenie na prawnie uznane języki migowe, jak również środki wspomagające komunikację ustną w przypadkach, w których okaże się to konieczne.

Wszelka komunikacja – zarówno ustna, jak i pisemna – będzie prowadzona z użyciem jasnego, prostego i przystępnego języka, z uwzględnieniem cech osobowych i potrzeb ofiary, w szczególności jeżeli ofiara jest dotknięta jakąkolwiek niepełnosprawnością sensoryczną lub intelektualną, cierpi na zaburzenia psychiczne bądź jest małoletnia.

Ofierze przysługuje prawo do uzyskania informacji dotyczących w szczególności:

dostępnych środków pomocy i wsparcia, zarówno medycznych, psychologicznych, jak i materialnych, a także procedury ich uzyskania. W stosownych przypadkach środki te obejmują informacje na temat możliwości otrzymania zakwaterowania zastępczego;

prawa do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz – w stosownych przypadkach – procedury składania tego zawiadomienia, a także prawa do dostarczania materiału dowodowego organom prowadzącym postępowanie przygotowawcze;

procedury stosowanej w celu uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej, a także – w stosownych przypadkach – przesłanek ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności;

możliwości wnioskowania o zastosowanie środków ochrony, a także – w stosownych przypadkach – procedury składania tego rodzaju wniosków;

odszkodowania, do jakiego ofiara może być uprawniona, oraz – w stosownych przypadkach – procedury ubiegania się o to odszkodowanie;

dostępnych usług w zakresie tłumaczenia ustnego i pisemnego;

dostępnej dodatkowej pomocy oraz dostępnego dodatkowego wsparcia w zakresie komunikacji;

procedury stosowanej w celu umożliwienia ofierze wykonywania przysługujących jej praw, jeżeli zamieszkuje ona poza granicami Hiszpanii;

środków zaskarżenia przysługujących ofierze wobec wszelkich orzeczeń, które – zdaniem ofiary – naruszają jej prawa;

danych kontaktowych organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz kanałów komunikacji z tym organem;

usług w zakresie sprawiedliwości naprawczej, jeżeli przepisy przewidują taką możliwość;

przesłanek zwrotu kosztów sądowych oraz – w stosownych przypadkach – procedury dochodzenia ich zwrotu;

prawa do wystąpienia o powiadomienie o określonych decyzjach, takich jak postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania karnego, orzeczenie kończące postępowanie w sprawie itd.

Niezależnie od roli ofiary w postępowaniu karnym co do zasady może ona uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze świadka.

Jeżeli ofiara nie przystąpiła do postępowania karnego, zostanie poinformowana o terminie i miejscu rozprawy. Jej główne zadanie będzie polegało na złożeniu zeznań w charakterze świadka. Aby uzyskać informacje na temat terminu i miejsca rozprawy, ofiara musi powiadomić sąd o każdej zmianie adresu w toku postępowania.

Ofiara może przystąpić do postępowania w charakterze **oskarżyciela indywidualnego** przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu, tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim. Ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu. Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy, a także inne uprawnienia zbliżone do uprawnień prokuratora, w tym:

do wniesienia o zgromadzenie dodatkowych dowodów;

do wniesienia o powołanie nowych świadków lub biegłych w celu poparcia oskarżenia;

wniesienia o przeprowadzenie konfrontacji itd.

W przypadku skazania oskarżonego sąd może nałożyć na niego obowiązek zwrotu następujących kosztów: honorarium adwokatów i pełnomocników, wynagrodzeń biegłych, opłat za wypisy z rejestrów publicznych i opłat notarialnych itd.

Oferze występującej w postępowaniu w charakterze **świadka** przysługuje prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, jeżeli nie posługuje się ona językiem hiszpańskim ani żadnym odpowiednim językiem regionalnym, lecz nie przysługuje jej prawo do pisemnego tłumaczenia dokumentów. Chociaż co do zasady trudno jest uniknąć kontaktu wzrokowego z oskarżonym, a w budynkach sądowych nie ma zazwyczaj osobnych poczekalni dla świadków, ofiara napaści na tle seksualnym ma prawo do:

korzystania z ekranu na sali rozpraw; lub

złożenia zeznań za pośrednictwem wideokonferencji.

Jeżeli ofiara została wezwana do złożenia zeznań w charakterze świadka i grozi jej niebezpieczeństwo, prezes sądu może wyłączyć jawność rozprawy w celu ochrony moralności, porządku publicznego oraz samej ofiary lub jej rodziny. Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu w charakterze oskarżyciela indywidualnego, może się zwrócić o wyłączenie jawności rozprawy.

Jeżeli ofiara została wezwana do stawienia się przed sądem celem złożenia zeznań i sąd uzna, że grozi jej poważne niebezpieczeństwo lub że wolność, majątek lub rodzina ofiary znajdują się w niebezpieczeństwie, sąd może podjąć jedno z następujących działań:

utajnić na czas postępowania tożsamość, adres, zawód oraz miejsce pracy ofiary;

utajnić wizerunek ofiary podczas jej stawiennictwa w sądzie i ustanowić adres sądu adresem do doręczeń;

zakazać rejestracji wizerunku ofiary na jakimkolwiek nośniku;

zarządzić ochronę policyjną w toku postępowania i po jego zakończeniu;

zapewnić przewiezienie ofiary do sądu pojazdem służbowym;

umieścić ofiarę w poczekalni sądowej strzeżonej przez policję;

w wyjątkowych okolicznościach – zapewnić ofierze nową tożsamość i pomoc materialną umożliwiającą zmianę miejsca zamieszkania lub miejsca pracy.

Jeżeli ofiara składająca zeznania jest małoletnia, kontakt wzrokowy między ofiarą a oskarżonym zostanie uniemożliwiony za pośrednictwem dowolnego możliwego środka technicznego. Ograniczona jest również możliwość przeprowadzenia konfrontacji. W przypadku zaistnienia konfliktu interesów między ofiarą a jej przedstawicielami ustawowymi, który uniemożliwia zagwarantowanie, że interesy ofiary będą odpowiednio chronione w postępowaniu przygotowawczym lub karnego, lub jeżeli konflikt ten dotyczy jednego z rodziców ofiary, przy czym drugie z rodziców nie jest w stanie właściwie wykonywać swoich obowiązków m.in. w zakresie reprezentowania lub wsparcia ofiary, prokurator zwróci się do sędziego lub sądu o ustanowienie kuratora procesowego, którego obowiązkiem będzie reprezentowanie ofiary w toku postępowania przygotowawczego oraz karnego.

Jeżeli ofiara jest cudzoziemcem, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, o ile nie posługuje się językiem hiszpańskim ani odpowiednim językiem regionalnym. Policja może zaproponować ofierze formularz zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w języku, którym ofiara się posługuje, oraz pomoc tłumacza ustnego – telefoniczną lub osobistą. W sądach działają służby udzielające pomocy w zakresie tłumaczeń ustnych, których działania są skoordynowane z działaniami Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw.

Jeżeli ofiara ma zamiar wytoczyć powództwo adhezyjne w postępowaniu karnym (występować w charakterze **powoda cywilnego**), musi stawić się przed sądem z adwokatem i pełnomocnikiem w terminie właściwym do wytoczenia tego rodzaju powództwa, lecz zawsze przed dokonaniem klasyfikacji prawnej przestępstwa. W tym przypadku ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

Jeżeli ofiara otrzymała dowolne świadczenie lub dowolną pomoc ze względu na posiadany status ofiary i została objęta dowolnym środkiem ochrony przewidzianym w przepisach, ciąży na niej **obowiązek** zwrotu kwoty świadczenia lub pomocy w przypadku skazania za fałszywe oskarżenie (*denuncia falsa*) lub fałszywe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa (*simulación de delito*), jak również **obowiązek** zwrotu kosztów poniesionych przez właściwe organy z tytułu działań w zakresie uznawania, ochrony i wsparcia, a także zapewnionych usług, przy czym sankcja ta pozostaje bez uszczerbku dla możliwości pociągnięcia ofiary do wszelkich innych rodzajów odpowiedzialności cywilnej lub karnej.

Czy mogę składać oświadczenia przed sądem lub przedstawiać dowody? Na jakich warunkach?

Niezależnie od roli ofiary w postępowaniu karnym co do zasady może ona uczestniczyć w rozprawach, nawet jeżeli sąd wyłączył ich jawność. Jedynym obowiązkiem ofiary jest stawienie się przed sądem w celu złożenia zeznań w charakterze świadka.

Jeżeli ofiara uczestniczy w postępowaniu, może nadal korzystać z usług świadczonych przez Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw.

Jeżeli ofiara nie przystąpiła do postępowania karnego, zostanie poinformowana o terminie i miejscu rozprawy. Jej główne zadanie będzie polegało na złożeniu zeznań w charakterze świadka. Aby uzyskać informacje na temat terminu i miejsca rozprawy, ofiara musi powiadomić sąd o każdej zmianie adresu w toku postępowania.

Ofiara może przystąpić do postępowania w charakterze **oskarżyciela indywidualnego** przed sporządzeniem pisma określającego kwalifikację prawną czynu, tj. przed rozpoczęciem przewodu sądowego, z wyjątkiem postępowań karnych przeciwko nieletnim. Ofiara będzie reprezentowana przez adwokata, który poprowadzi jej sprawę, a także przez uprawnionego do występowania przed sądem pełnomocnika, który będzie reprezentował ją formalnie w postępowaniu.

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy, a także inne uprawnienia zbliżone do uprawnień prokuratora, w tym:

do wniesienia o zgromadzenie dodatkowych dowodów;
do wniesienia o powołanie nowych świadków lub biegłych w celu poparcia oskarżenia;
wniesienia o przeprowadzenie konfrontacji itd.

W przypadku skazania oskarżonego sąd może nałożyć na niego obowiązek zwrotu następujących kosztów: honorarium adwokatów i pełnomocników, wynagrodzeń biegłych, opłat za wypisy z rejestrów publicznych i opłat notarialnych itd.

Ofierze występującej w postępowaniu w charakterze **świadka** przysługuje prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, jeżeli nie posługuje się ona językiem hiszpańskim ani żadnym odpowiednim językiem regionalnym, lecz nie przysługuje jej prawo do pisemnego tłumaczenia dokumentów. Chociaż co do zasady trudno jest unikać kontaktu wzrokowego z oskarżonym, a w budynkach sądowych nie ma zazwyczaj osobnych poczekalni dla świadków, ofiara napaści na tle seksualnym ma prawo do:

korzystania z ekranu na sali rozpraw; lub
złożenia zeznań za pośrednictwem wideokonferencji.

Jeżeli ofiara została wezwana do złożenia zeznań w charakterze świadka i grozi jej niebezpieczeństwo, prezes sądu może wyłączyć jawność rozprawy w celu ochrony moralności, porządku publicznego oraz samej ofiary lub jej rodziny. Jeżeli ofiara występuje w postępowaniu w charakterze oskarżyciela indywidualnego, może się zwrócić o wyłączenie jawności rozprawy.

Jeżeli ofiara została wezwana do stawienia się przed sądem celem złożenia zeznań i sąd uzna, że grozi jej poważne niebezpieczeństwo lub że wolność, majątek lub rodzina ofiary znajdują się w niebezpieczeństwie, sąd może podjąć jedno z następujących działań:

utajnić na czas postępowania tożsamość, adres, zawód oraz miejsce pracy ofiary;
utajnić wizerunek ofiary podczas jej stawiennictwa w sądzie i ustanowić adres sądu adresem do doręczeń;
zakazać rejestracji wizerunku ofiary na jakimkolwiek nośniku;
zarządzić ochronę policyjną w toku postępowania i po jego zakończeniu;
zapewnić przewiezienie ofiary do sądu pojazdem służbowym;
umieścić ofiarę w poczekalni sądowej strzeżonej przez policję;

w wyjątkowych okolicznościach – zapewnić ofierze nową tożsamość i pomoc materialną umożliwiającą zmianę miejsca zamieszkania lub miejsca pracy.

Jeżeli ofiara składająca zeznania jest małoletnia, kontakt wzrokowy między ofiarą a oskarżonym zostanie uniemożliwiony za pośrednictwem dowolnego możliwego środka technicznego. Ograniczona jest również możliwość przeprowadzenia konfrontacji. W przypadku zaistnienia konfliktu interesów między ofiarą a jej przedstawicielami ustawowymi, który uniemożliwia zagwarantowanie, że interesy ofiary będą odpowiednio chronione w postępowaniu przygotowawczym lub karnego, lub jeżeli konflikt ten dotyczy jednego z rodziców ofiary, przy czym drugie z rodziców nie jest w stanie właściwie wykonywać swoich obowiązków m.in. w zakresie reprezentowania lub wsparcia ofiary, prokurator zwróci się do sędziego lub sądu o ustanowienie kuratora procesowego, którego obowiązkiem będzie reprezentowanie ofiary w toku postępowania przygotowawczego oraz karnego.

Jeżeli ofiara jest cudzoziemcem, przysługuje jej prawo do nieodpłatnej pomocy tłumacza ustnego, o ile nie posługuje się językiem hiszpańskim ani odpowiednim językiem regionalnym. W sądach działają służby udzielające pomocy w zakresie tłumaczeń ustnych, których działania są skoordynowane z działaniami Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw.

Jakie informacje uzyskam w czasie procesu?

Jeżeli ofiara złożyła stosowny wniosek, przysługuje jej prawo do otrzymania informacji o terminie, godzinie i miejscu rozprawy, o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy, jak również do otrzymania następujących decyzji:

postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania karnego;
prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie;
postanowienia o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o wzniesieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce;
orzeczenia o zastosowaniu środków zapobiegawczych o charakterze osobowym lub o zmianie orzeczonych już środków, jeżeli zostały one nałożone w celu zapewnienia bezpieczeństwa ofierze;
orzeczenia dowolnego organu sądowego lub decyzji organów penitencjarnych dotyczących osób skazanych za przestępstwa popełnione z użyciem przemocy lub noszące znamiona zastraszania, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ofiary;
decyzji, które wiążą się z udziałem ofiary w wykonywaniu kary i które dotyczą kwestii związanych z osadzeniem, np. w sprawie zaklasyfikowania sprawcy jako osadzonego 3. kategorii (zakład karny typu otwartego), nagród, przepustek, warunkowego przedterminowego zwolnienia itd.

Przy składaniu wniosku o doręczenie powyższych orzeczeń i decyzji ofiara musi podać swój adres e-mail lub – w przypadku jego braku – adres do korespondencji lub adres zamieszkania, na który organ będzie wysyłał pisma i zawiadomienia.

W wyjątkowych przypadkach – jeżeli ofiara nie posiada adresu e-mail – otrzyma przesyłkę zwykłą na adres, który podała.

Jeżeli ofiara jest obywatelem zamieszkującym poza granicami Unii Europejskiej i nie posiada adresu e-mail ani adresu do korespondencji, na który można wysłać korespondencję, zostanie ona przekazana hiszpańskiej placówce dyplomatycznej lub hiszpańskiemu urzędowi konsularnemu w celu jej publikacji.

Ofierze doręcza się przynajmniej sentencję orzeczenia wraz z podstawą prawną.

Jeżeli ofiara przystąpiła formalnie do postępowania, orzeczenia zostaną doręczone jej pełnomocnikowi, a także samej ofierze – na adres e-mail, który podała. Ofiara może w dowolnym momencie zwrócić się o niedoręczanie wskazanych powyżej orzeczeń, a wniosek, który uprzednio złożyła, przestanie wywoływać skutki prawne.

Jeżeli ofiara zwróciła się o skierowanie do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw lub jeżeli otrzymuje pomoc od jednego z tych Urzędów, ma prawo do otrzymania danych kontaktowych organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz informacji o kanałach komunikacji z tym organem, a także o terminie, godzinie i miejscu rozprawy oraz o treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy.

Ofiara przemocy ze względu na płeć ma prawo do uzyskania z urzędu informacji o sytuacji procesowej sprawcy oraz o zastosowanych środkach zapobiegawczych. Ofiara może w dowolnym momencie zwrócić się o nieudzielanie tego rodzaju informacji.

Czy będę mieć dostęp do akt sądowych?

Jeżeli ofiara przystąpiła już do postępowania w charakterze oskarżyciela indywidualnego, jej adwokatowi będzie przysługiwało prawo wglądu w dokument podsumowujący czynności podjęte w postępowaniu przygotowawczym oraz w pozostałe dokumenty należące do akt sprawy.

Obowiązki adwokatów obejmują zapoznawanie się z informacjami prawnymi i z aktami, w szczególności w sprawach, w których ich klienci nie są stroną postępowania.

Zgodnie z prawem hiszpańskim strony postępowania mogą być informowane o przebiegu postępowania oraz mogą uczestniczyć we wszystkich czynnościach procesowych.

Ostatnia aktualizacja: 11/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

3 - Moje prawa po zakończeniu procesu

Czy mogę zaskarżyć orzeczenie?

Jeżeli ofiara ma zamiar zaskarżyć orzeczenie uniewinniające oskarżonego, musi pamiętać, że osobie, która nie jest stroną postępowania, nie przysługuje prawo wniesienia środka zaskarżenia.

Jeżeli ofiara jest stroną postępowania, a dokładnie oskarżycielem indywidualnym (*acusador particular*), może wnieść następujące środki zaskarżenia: apelację od wyroku – w terminie dziesięciu dni od dnia jego doręczenia; podstawą apelacji mogą być różne zarzuty apelacyjne oraz możliwa jest ponowna ocena materiału dowodowego. Jest to zwyczajny środek zaskarżenia;

kasację w terminie pięciu dni od dnia doręczenia orzeczenia; podstawą kasacji może być naruszenie prawa lub konstytucji hiszpańskiej bądź względy formalne. Jest to nadzwyczajny środek zaskarżenia.

Jako powód cywilny ofiara może wnieść kasację wyłącznie w odniesieniu do kwestii związanych z odszkodowaniem.

Jeżeli chodzi o możliwość wniesienia innych środków zaskarżenia, należy w pierwszej kolejności wnieść zwyczajny środek zaskarżenia, aby uzyskać uprawnienie do wniesienia kasacji jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia. Kasację rozstrzyga Sąd Najwyższy (Tribunal Supremo).

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielią ofierze informacji na temat środków zaskarżenia przysługujących jej wobec orzeczeń, które – zdaniem ofiary – naruszają jej prawa.

Jakie są moje prawa po wydaniu wyroku?

Jeżeli ofiara złożyła stosowny wniosek, przysługuje jej prawo do otrzymania zawiadomienia o wydaniu następujących orzeczeń:

postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania karnego;

prawomocnego wyroku kończącego postępowanie w sprawie;

postanowienia o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce;

orzeczenia o zastosowaniu środków zapobiegawczych o charakterze osobowym lub o zmianie orzeczonych już środków, jeżeli ich celem jest zapewnienie bezpieczeństwa ofierze;

orzeczenia dowolnego organu sądowego lub decyzji organów penitencjarnych dotyczących osób skazanych za przestępstwa popełnione z użyciem przemocy lub noszące znamiona zastraszania, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ofiary;

decyzji, które wiążą się z udziałem ofiary w wykonywaniu kary i które dotyczą kwestii związanych z osadzeniem, np. w sprawie zaklasyfikowania sprawcy jako osadzonego 3. kategorii (zakład karny typu otwartego), udogodnień w odbywaniu kary pozbawienia wolności, przepustek, warunkowego przedterminowego zwolnienia itd.

Główne prawa ofiary w trakcie wykonywania wyroku obejmują prawo do uzyskania informacji o skazaniu oskarżonego. Co do zasady informacja dotycząca zwolnienia sprawcy z zakładu karnego jest uznawana za poufną, a tym samym nie może zostać ujawniona ofierze.

W wyjątkowych sytuacjach ofiara przemocy ze względu na płeć będzie otrzymywała informacje na temat statusu procesowego oskarżonego oraz sposobu odbywania przez niego kary w czasie obowiązywania nakazu ochrony (*orden de protección*) lub środka zabezpieczającego.

Jeżeli ofiara występowała w postępowaniu w charakterze oskarżyciela indywidualnego, może uczestniczyć w posiedzeniu, na którym sąd orzeka o warunkowym zawieszeniu wykonania kary orzeczonej wobec oskarżonego. Wykonanie kary pozbawienia wolności w wymiarze poniżej dwóch lat może zostać zawieszona, pod warunkiem że w wyznaczonym okresie próby skazany nie powróci do przestępstwa. Po upływie tego okresu skazanie ulega zatarciu. O zawieszeniu wykonania kary orzeka sąd, przy czym ofiara zostanie wysłuchana przez sąd przed wydaniem orzeczenia.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielią ofierze informacji na temat możliwości uczestnictwa w wykonywaniu kary pozbawienia wolności oraz podejmą wszelkie konieczne działania wspierające w celu umożliwienia ofierze wykonywania praw uznanych przez prawo.

Ofiary terroryzmu zostaną poinformowane przez Urząd ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional) o kanałach informacyjnych potrzebnych w celu otrzymywania wszystkich informacji dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności do chwili pełnego wykonania kary, w szczególności w przypadku przyznania skazanym udogodnień w odbywaniu kary pozbawienia wolności lub ich zwolnienia.

Czy mam prawo do ochrony po zakończeniu procesu? Przez jaki okres?

Jeżeli orzeczenie zostało wykonane i zachodzi taka konieczność, ofiara może nadal korzystać z ochrony, jeżeli sąd tak postanowi. Ofiara może uzyskać ochronę policyjną lub, w wyjątkowych okolicznościach, nową tożsamość lub pomoc materialną w celu ułatwienia zmiany miejsca zamieszkania lub miejsca pracy.

W przypadku niektórych przestępstw, takich jak przemoc ze względu na płeć lub przemoc domowa, ofiara może się zwrócić o nakaz ochrony, którego tymczasowy okres obowiązywania zostanie wyznaczony postanowieniem organu sądowego.

Ofiara może również zwrócić się o nakaz ochrony bezpośrednio do organu sądowego lub prokuratora, organów ścigania, Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw lub służb społecznych bądź placówek opiekuńczych działających pod nadzorem administracji publicznej.

Nakaz ochrony oznacza kompleksowy status ochrony obejmujący określone w przepisach środki służące zabezpieczeniu interesu prawnego o charakterze cywilnym oraz środki zapobiegawcze o charakterze karnym, a także wszelkie inne środki wsparcia i środki ochrony socjalnej przewidziane w systemie prawnym.

Wydanie nakazu ochrony oznacza obowiązek bieżącego informowania ofiary o statusie procesowym oskarżonego lub podejrzanego, jak również o zakresie i okresie obowiązywania zastosowanych środków zapobiegawczych. W szczególności ofiara będzie zawsze informowana o sytuacji domniemanego sprawcy w zakładzie karnym. W tym celu nakaz ochrony zostanie przekazany administracji zakładu karnego.

Ochronę ofiary można zapewnić również za pośrednictwem określonych środków karnych lub zabezpieczających nałożonych na sprawcę: zakazu zbliżania się (*orden de alejamiento*), pozbawienia władzy rodzicielskiej lub prawa do pieczy nad dzieckiem, pozbawienia prawa do posiadania i użytkowania broni itd.

Ponadto w przypadku zawieszenia wykonania kary przed osadzeniem w zakładzie karnym sędzia może nałożyć na sprawcę zakaz przebywania w określonych miejscach lub zbliżania się do ofiary, nakaz uczestnictwa w określonych programach edukacyjnych itd.

Ofiara przestępstwa ma prawo do:

a) wniesienia o nałożenie na warunkowo zwolnionego obowiązków lub zasad postępowania w celu zapewnienia bezpieczeństwa ofiary, jeżeli warunkowo zwolniony został skazany za czyny, które mogą się wiązać z uzasadnionym niebezpieczeństwem dla ofiary;

b) dostarczenia sędziemu lub sądowi wszelkich informacji mających znaczenie przy orzekaniu w sprawie wykonania orzeczonej kary, odpowiedzialności cywilnej z tytułu przestępstwa lub uzgodnionego przepadku.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw będą współpracowały i koordynowały swoje działania z podmiotami, instytucjami i służbami, które mogą być zaangażowane w pomoc ofiarom: organami sądowymi, prokuraturą i organami ścigania, w szczególności w przypadku ofiar wymagających szczególnego traktowania narażonych na wysokie ryzyko wiktyimizacji. Ponadto jeżeli ofiara wymaga szczególnych środków ochrony, Urzędy ocenią jej sprawę w celu ustalenia, które środki ochrony, pomocy i wsparcia należy zastosować, przy czym mogą one obejmować:

zapewnienie wsparcia psychologicznego lub pomocy psychologicznej w celu wyleczenia zaburzeń spowodowanych przestępstwem, z wykorzystaniem najwłaściwszych metod opieki psychologicznej;

zapewnienie obecności zaufanej osoby podczas procesu;

informowanie o dostępnych służbach świadczących pomoc psychospołeczną i opiekę oraz kierowanie do tych służb na wniosek ofiary;

wszelkie szczególne środki wsparcia, które mogą być konieczne, jeżeli ofiara posiada szczególne potrzeby w zakresie ochrony;

kierowanie do wyspecjalizowanych służb zapewniających wsparcie.

Przez jaki okres?

Środki ochrony o charakterze sądowym będą obowiązywały przez okres wyznaczony w odpowiednim orzeczeniu organu sądowego.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw będą monitorowały sytuację ofiary, w szczególności jeżeli wymaga ona szczególnego traktowania, przez cały czas trwania postępowania karnego, a także przez odpowiedni okres po jego zakończeniu, niezależnie od tego, czy znana jest tożsamość sprawcy oraz czy znany jest wynik postępowania.

Jakie informacje uzyskam, jeżeli sprawca zostanie skazany?

Główne prawa ofiary w trakcie wykonywania wyroku obejmują prawo do uzyskania informacji o skazaniu oskarżonego. Co do zasady informacja dotycząca zwolnienia sprawcy z zakładu karnego jest uznawana za poufną, a tym samym nie może zostać ujawniona ofierze.

W wyjątkowych sytuacjach ofiara przemocy ze względu na płeć będzie otrzymywała informacje na temat statusu procesowego oskarżonego oraz sposobu odbywania przez niego kary w czasie obowiązywania nakazu ochrony lub środka zabezpieczającego, chyba że zwróci się o nieotrzymywanie tego rodzaju informacji.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielią ofierze informacji na temat możliwości uczestnictwa w wykonywaniu kary pozbawienia wolności oraz podejmą wszelkie konieczne działania wspierające w celu umożliwienia ofierze wykonywania praw uznanych przez prawo.

Ofiary terroryzmu zostaną poinformowane przez Urząd ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym o kanałach informacyjnych potrzebnych w celu otrzymywania wszystkich informacji dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności do chwili pełnego wykonania kary, w szczególności w przypadku przyznania skazanym udogodnień w odbywaniu kary pozbawienia wolności lub ich zwolnienia.

Czy uzyskam informację o tym, że sprawca został zwolniony (w tym o wcześniejszym lub warunkowym zwolnieniu) lub że zbiegł z zakładu karnego?

Jeżeli ofiara złożyła stosowny wniosek, przysługuje jej prawo do otrzymania m.in. następujących decyzji:

postanowienia o osadzeniu sprawcy w zakładzie karnym lub o zwolnieniu z takiego zakładu oraz informacji o jego możliwej ucieczce;

orzeczenia dowolnego organu sądowego lub decyzji organów penitencjarnych dotyczących osób skazanych za przestępstwa popełnione z użyciem

przemocy lub noszące znamiona zastraszania, które stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa ofiary;

decyzji, które wiążą się z udziałem ofiary w wykonywaniu kary i które dotyczą kwestii związanych z osadzeniem, np. w sprawie zaklasyfikowania sprawcy jako osadzonego 3. kategorii (zakład karny typu otwartego), udogodnień w odbywaniu kary pozbawienia wolności, przepustek, warunkowego przedterminowego zwolnienia itd.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielią ofierze informacji na temat możliwości uczestnictwa w wykonywaniu kary pozbawienia wolności oraz podejmą wszelkie konieczne działania wspierające w celu umożliwienia ofierze wykonywania praw uznanych przez prawo.

Ofiary terroryzmu zostaną poinformowane przez Urząd ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym o kanałach informacyjnych potrzebnych w celu otrzymywania wszystkich informacji dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności do chwili pełnego wykonania kary, w szczególności w przypadku przyznania skazanym udogodnień w odbywaniu kary pozbawienia wolności lub ich zwolnienia.

Czy będę brać udział w wydaniu postanowienia o zwolnieniu lub warunkowym zwolnieniu?

Ofiara przestępstwa ma prawo do:

wniesienia o nałożenie na warunkowo zwolnionego obowiązków lub zasad postępowania w celu zapewnienia bezpieczeństwa ofiary, jeżeli warunkowo zwolniony został skazany za czyny, które mogą się wiązać z uzasadnionym niebezpieczeństwem dla ofiary;

dostarczenia sędziemu lub sądowi wszelkich informacji mających znaczenie przy orzekaniu w sprawie wykonania orzeczonej kary, odpowiedzialności cywilnej z tytułu przestępstwa lub uzgodnionego przepadku.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielią ofierze informacji na temat możliwości uczestnictwa w wykonywaniu kary pozbawienia wolności oraz podejmą wszelkie konieczne działania wspierające w celu umożliwienia ofierze wykonywania praw uznanych przez prawo.

Ofiary terroryzmu zostaną poinformowane przez Urząd ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym o kanałach informacyjnych potrzebnych w celu otrzymywania wszystkich informacji dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności do chwili pełnego wykonania kary, w szczególności w przypadku przyznania skazanym udogodnień w odbywaniu kary pozbawienia wolności lub ich zwolnienia.

Czy mogę na przykład złożyć oświadczenie lub wnieść odwołanie?

Jeżeli ofiara zwróciła się o doręczenie określonych decyzji, które dotyczą kwestii związanych z osadzeniem, np. w sprawie zaklasyfikowania sprawcy jako osadzonego 3. kategorii (zakład karny typu otwartego), udogodnień w odbywaniu kary pozbawienia wolności, przepustek, warunkowego przedterminowego zwolnienia itd., może je zaskarżyć nawet wówczas, gdy nie jest stroną postępowania. Ofiara musi zgłosić chęć wniesienia środka zaskarżenia właściwemu urzędnikowi sądowemu (*Letrado de la Administración de Justicia*), która to czynność nie wymaga obecności adwokata (*abogado*), w terminie maksymalnie pięciu dni od dnia doręczenia decyzji i wnieść środek zaskarżenia w terminie piętnastu dni od dnia jej doręczenia.

Prawo do zaskarżenia możliwej decyzji o zaklasyfikowaniu sprawcy jako osadzonego 3. kategorii (zakład karny typu otwartego) przysługuje ofiarom następujących przestępstw:

zabójstwa;

przerwania ciąży bez zgody kobiety;

spowodowania uszczerbku na zdrowiu;

przestępstw przeciwko wolności;

tortur i przestępstw przeciwko integralności moralnej;

przestępstw przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności;

rozboju;

przestępstw o charakterze terrorystycznym;

handlu ludźmi.

Zanim organ penitencyjny wyda którąkolwiek z decyzji, o których mowa powyżej, poinformuje o niej ofiarę, aby mogła ona przedstawić wszelkie argumenty, jakie uzna za zasadne, pod warunkiem że ofiara złożyła stosowny wniosek o powiadomienie o tych decyzjach.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udziela ofierze wszelkich koniecznych informacji na temat środków zaskarżenia przysługujących jej wobec orzeczeń, które – zdaniem ofiary – naruszają jej prawa.

Ostatnia aktualizacja: 11/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

4 - Odszkodowanie

W jaki sposób można dochodzić naprawienia szkody od sprawcy? (np. w czasie procesu, w drodze dochodzenia roszczenia cywilnego, w postępowaniu adhezyjnym)

Jako oskarżyciel indywidualny (*acusador particular*) ofiara może dochodzić odszkodowania w drodze powództwa adhezyjnego wytoczonego w tym samym postępowaniu karnym lub odroczyć dochodzenie tego roszczenia do chwili zakończenia postępowania karnego. Jeżeli postępowanie karne i cywilne toczą się odrębnie, rozpoznanie powództwa cywilnego zostanie odroczone do czasu zakończenia postępowania karnego.

Ofiara może również przystąpić do postępowania jedynie w charakterze powoda cywilnego, któremu nie przysługują żadne uprawnienia w postępowaniu. Jeżeli ofiara nie wytoczy powództwa adhezyjnego w celu dochodzenia odszkodowania, prokurator wytoczy powództwo cywilne w jej imieniu. Jeżeli sąd uniewinni oskarżonego lub nie zasądzi odszkodowania na rzecz ofiary, ofiara może zawsze wytoczyć powództwo odszkodowawcze przed sądem cywilnym. Odpowiedzialność cywilna oskarżonego obejmuje obowiązek wydania rzeczy, obowiązek naprawienia szkody oraz wypłaty odszkodowania, w tym z tytułu szkód wyrządzonych partnerowi i dzieciom ofiary.

Istnieje również możliwość otrzymania kompensaty od państwa.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw są organami udzielającymi pomocy ofiarom przestępstw w sytuacjach transgranicznych, jeżeli przestępstwo na szkodę ofiary popełniono w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż Hiszpania, a ofiara posiada miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii. W przypadku przestępstw o charakterze terrorystycznym w sytuacjach transgranicznych organem udzielającym wsparcia jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych za pośrednictwem Dyrekcji Generalnej ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu.

Co do zasady, z wyjątkiem przestępstw o charakterze terrorystycznym, organ udzielający wsparcia będzie współpracował przy wszczynaniu i prowadzeniu postępowań w sprawie przyznania kompensaty przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, w którym przestępstwo zostało popełnione, tak by ofiara wnioskująca o kompensatę, przebywając na terytorium Hiszpanii, mogła uzyskać kompensatę od państwa, na którego terytorium popełniono przestępstwo. W tym celu Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udziela ofierze – jako osobie wnioskującej o kompensatę –:

informacji dotyczących możliwości ubiegania się o kompensatę lub naprawienie szkody, stosowanych procedur lub wymaganych formularzy, w tym sposobu ich wypełniania, oraz dokumentów potwierdzających, które mogą być wymagane;

ogólnych wskazówek dotyczących sposobu wypełniania wniosków o dodatkowe informacje.

Ponadto Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw – jako organ udzielający wsparcia – mają obowiązek:

przekazania wniosku ofiary wraz z dokumentami potwierdzającymi, jak również wszelkich innych dokumentów, które w stosownych przypadkach mogą być wymagane w późniejszym terminie, organowi decyzyjnemu wyznaczonemu przez państwo, na którego terytorium przestępstwo zostało popełnione; współpracy z organem decyzyjnym w sytuacjach, w których organ ten postanowi – zgodnie z przepisami krajowymi – przesłuchać wnioskodawcę lub dowolną inną osobę.

Organem decyzyjnym jest Dyrekcja Generalna ds. Kosztów Personelu oraz Emerytur i Rent Państwowych w Ministerstwie Gospodarki i Finansów, jeżeli wniosek dotyczący przewidzianej w przepisach kompensaty państwowej jest rozpatrywany przez organ udzielający wsparcia w państwie miejsca zwykłego pobytu wnioskodawcy.

Organ decyzyjny musi przekazać zarówno ofierze jako wnioskodawcy, jak i organowi udzielającemu wsparcia:

potwierdzenie otrzymania wniosku o kompensatę państwową, informacje na temat organu wszczynającego postępowanie, terminu wydania decyzji oraz – w miarę możliwości – przewidywanego terminu jej wydania;

decyzję kończącą postępowanie.

W przypadku przestępstw o charakterze **terrorystycznym** Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu) będzie działało w charakterze organu udzielającego wsparcia w sprawach, w których przestępstwo popełniono w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż Hiszpania, a ofiara wnioskująca o kompensatę ma miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii, tak by ofiara, przebywając na terytorium Hiszpanii, w stosownych przypadkach mogła uzyskać odpowiednią kompensatę od państwa, na którego terytorium popełniono przestępstwo. Działania, które musi podjąć Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu jako organ udzielający wsparcia lub organ decyzyjny, są równoważne z działaniami podejmowanymi przez Dyrekcję Generalną ds. Kosztów Personelu oraz Emerytur i Rent Państwowych w Ministerstwie Gospodarki i Finansów.

Sąd zobowiązał sprawcę do wypłacenia mi odszkodowania/zadośćuczynienia. Jak mam skłonić sprawcę do wypłaty odszkodowania?

Państwo wypłaci całość lub część kwoty kompensaty, jeżeli sprawca został uznany za częściowo niewypłacalnego.

Państwo wstępuje w prawa ofiary przysługujące jej wobec strony ponoszącej odpowiedzialność cywilną za popełnione przestępstwo, do wysokości pełnej kwoty tymczasowej lub ostatecznej kompensaty przyznanej ofierze lub osobie uprawnionej.

Państwo może zgłosić roszczenie regresowe przeciwko stronie ponoszącej odpowiedzialność cywilną za popełnienie czynu zabronionego w celu uzyskania całkowitego lub częściowego zwrotu wypłaconej kwoty kompensaty.

W stosownych przypadkach odbędzie się to w drodze administracyjnego postępowania egzekucyjnego, które będzie wszczynane m.in. w następujących sytuacjach:

jeżeli w prawomocnym orzeczeniu sądowym stwierdzone zostanie, że nie popełniono przestępstwa;

jeżeli po wypłacie kwoty kompensaty zarówno ofiara, jak i osoby uprawnione otrzymają – na jakiegokolwiek podstawie – pełne lub częściowe odszkodowanie za poniesione szkody w terminie trzech lat od dnia przyznania kompensaty;

jeżeli kompensatę otrzymano na podstawie fałszywych lub umyślnie niekompletnych informacji lub w jakiegokolwiek inny nieuczciwy sposób, jak również przez celowe pominięcie okoliczności, które doprowadziłyby do odrzucenia wniosku lub obniżenia kwoty wnioskowanej kompensaty;

jeżeli kwota zasądzona w orzeczeniu sądowym jest niższa od kwoty tymczasowej kompensaty.

Państwo może zgłosić tego rodzaju roszczenie przez przystąpienie do toczącego się postępowania karnego lub cywilnego, bez uszczerbku dla możliwości wytoczenia powództwa cywilnego przez prokuratora.

Jeżeli sprawca nie wypłaci mi odszkodowania, czy mogę uzyskać zaliczkę od Skarbu Państwa? Na jakich warunkach?

Państwo wypłaci całość lub część kwoty kompensaty, jeżeli skazany za przestępstwo został uznany za częściowo niewypłacalnego.

Tymczasowa kompensata może zostać przyznana przed wydaniem prawomocnego orzeczenia sądowego kończącego postępowanie karne, jeżeli wykazane zostanie, że ofiara lub osoba uprawniona znajdują się w trudnej sytuacji finansowej.

O tymczasową kompensatę można się ubiegać w przypadku zgłoszenia zdarzenia właściwym organom lub wówczas, gdy w związku z tym zdarzeniem prowadzone jest z urzędu postępowanie karne.

Czy mam prawo do odszkodowania od państwa?

Istnieje możliwość otrzymania kompensaty od państwa.

W Hiszpanii istnieje system kompensat na rzecz ofiar umyślnych przestępstw z użyciem przemocy popełnionych w Hiszpanii, skutkujących śmiercią, ciężkim uszczerbkiem na zdrowiu bądź poważnym rozstrojem zdrowia fizycznego lub psychicznego. Kompensata przyznawana jest również ofiarom przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, nawet jeżeli przestępstwa te popełniono bez użycia przemocy.

Co do zasady ofiara może uzyskać dostęp do przewidzianej w przepisach kompensaty, jeżeli w chwili popełnienia przestępstwa posiada obywatelstwo Hiszpanii lub dowolnego innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej bądź – jeżeli nie spełnia żadnej z powyższych przesłanek – posiada miejsce zwykłego pobytu w Hiszpanii lub obywatelstwo innego państwa, w którym prawo przewiduje możliwość przyznania podobnej kompensaty obywatelom Hiszpanii.

W przypadku śmierci ofiary wymienione powyżej przesłanki dotyczące obywatelstwa lub miejsca pobytu muszą być spełnione przez osoby uprawnione, a nie przez zmarłego.

W przypadku ciężkiego uszczerbku na zdrowiu lub poważnego rozstroju zdrowia fizycznego lub psychicznego osobami uprawnionymi będą **ofiary bezpośrednie**, tj. te, które poniosły obrażenia lub szkodę/krzywdę.

W przypadku śmierci ofiary bezpośredniej osobami uprawnionymi będą **ofiary pośrednie**, tj.:

małżonek zmarłego, jeżeli małżonkowie nie pozostawali w separacji sądowej, lub osoba, z którą zmarły pozostawał we wspólnym pożyciu w związku podobnym do małżeństwa przez co najmniej dwa lata przed śmiercią, chyba że osoby te posiadały wspólne dzieci, w którym to przypadku wystarczy sam fakt wspólnego zamieszkiwania. Ofiarami pośrednimi są również dzieci wymienionych powyżej osób, nawet jeżeli nie są dziećmi zmarłego, jeżeli pozostawały na utrzymaniu zmarłego i wspólnie z nim zamieszkiwały.

Do osób uprawnionych w żadnym wypadku nie zalicza się osób skazanych za umyślne zabójstwo, w jakiegokolwiek formie, jeżeli zmarły był małżonkiem skazanego lub osobą, z którą skazany pozostawał we wspólnym pożyciu w związku podobnym do małżeństwa.

dzieci zmarłego, które pozostawały na jego utrzymaniu i wspólnie z nim zamieszkiwały – przy założeniu, że na utrzymaniu pozostają dzieci będące osobami małoletnimi lub pełnoletnimi osobami niepełnosprawnymi;

rodzice zmarłego, którzy pozostawali na jego utrzymaniu, o ile nie ma osób spełniających powyższe przesłanki;

rodzice małoletniego, który zginął bezpośrednio wskutek przestępstwa, również są uznawani za ofiary pośrednie do celów kompensaty przewidzianej w prawie hiszpańskim.

Obrażenia, które uprawniają ofiary do kompensaty, obejmują naruszenie czynności narządu ciała bądź rozstrój zdrowia fizycznego lub psychicznego powodujące u ofiary niepełnosprawność czasową – trwającą nie dłużej niż sześć miesięcy – lub trwałą, w stopniu co najmniej 33 %.

Co do zasady przyznanie kompensaty jest uzależnione od wydania prawomocnego orzeczenia sądowego kończącego postępowanie karne. Biorąc pod uwagę terminy wydawania orzeczeń w sprawach karnych, prawo przewiduje możliwość przyznania tymczasowej kompensaty z uwagi na trudną sytuację finansową ofiary przestępstwa lub osób uprawnionych przed wydaniem prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie karne. Ofiara może się ubiegać o tymczasową kompensatę w przypadku zgłoszenia zdarzenia właściwym organom lub w przypadku wszczęcia postępowania karnego przez właściwe organy – bez konieczności składania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Kwota kompensaty nie może w żadnym przypadku przekraczać kwoty odszkodowania zasądzonej w orzeczeniu.

W przypadku śmierci małoletniego lub osoby niepełnosprawnej bezpośrednio wskutek przestępstwa rodzice lub opiekunowie małoletniego będą uprawnieni wyłącznie do zwrotu kosztów pogrzebu, które faktycznie musieli ponieść – do wysokości określonej w przepisach.

W przypadku przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności skutkujących rozstrojem zdrowia psychicznego ofiary kwota kompensaty pokryje koszty terapii dowolnie wybranej przez ofiarę – do wysokości określonej w przepisach.

Co do zasady **termin wnoszenia o kompensatę** wynosi jeden rok od dnia popełnienia przestępstwa. Bieg tego terminu zostaje zawieszony z chwilą wszczęcia postępowania karnego i wznowiony z chwilą wydania prawomocnego orzeczenia sądowego i jego doręczenia ofierze.

Nie dopuszcza się możliwości wypłaty kompensaty w przypadku:

zasądzenia odszkodowania przez sąd. Państwo wypłaci jednak całość lub część kwoty kompensaty, jeżeli sprawca został uznany za częściowo niewypłacalnego;

wypłaty odszkodowania lub pomocy w ramach systemu ubezpieczenia prywatnego oraz zasiłku w ramach systemu zabezpieczenia społecznego, który może przysługiwać z tytułu tymczasowej niepełnosprawności ofiary. Do otrzymania kompensaty są jednak uprawnieni ubezpieczeni w ramach systemu ubezpieczenia prywatnego, jeżeli kwota odszkodowania, która miałaby zostać wypłacona w ramach tego systemu, byłaby niższa kwota zasądzona w orzeczeniu;

w żadnym razie nie dopuszcza się możliwości przyznania omawianej kompensaty w przypadku otrzymania odszkodowania dla ofiar ugrupowań zbrojnych i terrorystów.

Otrzymanie kompensaty **pozostaje bez uszczerbku** dla możliwości:

otrzymania emerytury lub renty państwowej, do której ma prawo uprawniona osoba – w przypadku trwałej niepełnosprawności lub śmierci;

otrzymania pomocy społecznej przewidzianej w art. 27 ustawy organicznej 1/2004 z dnia 28 grudnia 2004 r. o środkach kompleksowej ochrony przed przemocą ze względu na płeć (Ley Orgánica 1/2004 de 28 de diciembre, de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género).

W przypadku przyznania kompensaty z tytułu trwałej niepełnosprawności nie dopuszcza się możliwości przyznania kompensaty z tytułu czasowej niepełnosprawności.

Właściwość do rozpatrywania wniosków i wydawania decyzji w sprawie przewidzianej w prawie kompensaty państwowej przysługuje Dyrekcji Generalnej ds. Kosztów Personelu oraz Emerytur i Rent Państwowych w Ministerstwie Gospodarki i Finansów w przypadku ofiar wszystkich przestępstw, z wyjątkiem ofiar terroryzmu, w przypadku których właściwe jest Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu).

W przypadku **ofiar terroryzmu** istnieje szereg rodzajów kompensat państwowych mających na celu naprawienie szkód wyrządzonych tego rodzaju przestępstwami, pod warunkiem że występuje bezsporny związek między aktem terrorystycznym a poniesionymi szkodami.

Kompensata wypłacana jest z tytułu:

uszczerbku na zdrowiu – zarówno fizycznego, jak i psychicznego – oraz na pokrycie kosztów leczenia, protez i operacji.

Koszty te zostaną zwrócone zainteresowanej osobie wyłącznie wówczas, gdy nie podlegają całkowitemu lub częściowemu zwrotowi w ramach publicznego bądź prywatnego systemu zabezpieczenia społecznego;
szkód materialnych wyrządzonych w budynkach mieszkalnych osób fizycznych lub w przedsiębiorstwach handlowych oraz przemysłowych, a także siedzibach partii politycznych, związków zawodowych i organizacji społecznych;
kosztów zakwaterowania zastępczego podczas wykonywania prac naprawczych w głównym lokalu mieszkalnym osoby fizycznej;
szkód wyrządzonych w pojazdach prywatnych, jak również w pojazdach wykorzystywanych do transportu naziemnego osób lub towarów, z wyjątkiem pojazdów publicznych.

Kompensata z tytułu wyżej wymienionych szkód, z wyjątkiem uszczerbku na zdrowiu, będzie miała charakter uzupełniający wobec odszkodowań wypłacanych z tego samego tytułu przez wszelkie inne podmioty publiczne lub wynikających z umów ubezpieczenia. W tych przypadkach zwrócone zostaną wszelkie kwoty, które mogą wynikać z różnicy między kwotą wypłaconą przez te organy administracji publicznej lub zakłady ubezpieczeń a oficjalną wyceną. Kwota kompensaty zostanie ustalona w oparciu o wyrządzoną szkodę (ciężkość obrażeń i rodzaj niepełnosprawności, który spowodowała, śmierć itd.).

Inne rodzaje pomocy:

pomoc naukowa: jeżeli akt terrorystyczny wyrządzi szkody na osobie o szczególnym znaczeniu dla ucznia, jego rodziców lub opiekunów lub jeżeli szkody te spowodują niezdolność do wykonywania przez nich stałego zawodu;
natychmiastowa pomoc psychologiczna i poradnictwo psychologiczne – zarówno dla ofiar, jak i członków ich rodzin;
nadzwyczajna pomoc w celu zaspokojenia – w wyjątkowych sytuacjach – potrzeb osobistych lub rodzinnych ofiary, które nie są objęte zwykłą pomocą lub są nią objęte w zdecydowanie niewystarczającym stopniu.

Osoby uprawnione do pomocy:

w przypadku uszczerbku na zdrowiu – osoby, które go doznały;

w przypadku śmierci:

małżonek zmarłego;

konkubent, z którym zmarły pozostawał w konkubinacie przez co najmniej dwa lata;

konkubent, z którym zmarły miał dzieci;

rodzice zmarłego, jeżeli pozostawali na jego utrzymaniu. W przypadku braku rodziców – wnuki, rodzeństwo i dziadkowie zmarłego, którzy pozostawali na jego utrzymaniu – we wskazanym porządku;

w przypadku braku którejkolwiek z powyższych osób – dzieci zmarłego, a w przypadku ich braku – rodzice zmarłego, którzy nie pozostawali na jego utrzymaniu.

Co do zasady termin złożenia wniosku o kompensatę za szkody na osobie lub szkody materialne wynosi jeden rok, przy czym jego bieg rozpoczyna się z chwilą wyrządzenia szkody.

Urząd ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional) we współpracy z Dyrekcją Generalną ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych udziela pomocy ofiarom terroryzmu w procesie ubiegania się o kompensatę: w uzyskaniu zaświadczeń stwierdzających prawomocność orzeczenia, nakazów niewykonania zobowiązań cywilnoprawnych oraz innych dokumentów wymaganych do rozpatrzenia wniosku o pomoc.

Czy przysługuje mi odszkodowanie, jeżeli sprawca nie został skazany?

Prawomocne orzeczenie kończące postępowanie karne, niepodlegające zaskarżeniu, musi stwierdzać, że śmierć, uszczerbek na zdrowiu oraz poważny rozstrój zdrowia fizycznego lub psychicznego stanowią umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w związku z czym orzeczenie musi nakładać na sprawcę obowiązek wypłaty odpowiedniego odszkodowania.

Aby uzyskać kompensatę, ofiara musi dołączyć do wniosku odpis prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie karne, niezależnie od tego, czy jest to wyrok, wyrok zaoczny, postanowienie o umorzeniu postępowania w związku ze śmiercią oskarżonego czy postanowienie o umorzeniu postępowania z innych przyczyn.

Kwota przyznanej kompensaty nie może w żadnym przypadku przekraczać kwoty odszkodowania zasądzonej w orzeczeniu.

Czy mam prawo do uzyskania doraźnej płatności w czasie oczekiwania na orzeczenie w sprawie odszkodowania?

Tymczasowa kompensata może zostać przyznana przed wydaniem prawomocnego orzeczenia sądowego kończącego postępowanie karne, jeżeli wykazane zostanie, że ofiara lub osoby uprawnione znajdują się w trudnej sytuacji finansowej.

O tymczasową kompensatę można się ubiegać w przypadku zgłoszenia zdarzenia właściwym organom lub wówczas, gdy w związku z tym zdarzeniem prowadzone jest z urzędu postępowanie karne.

Ostatnia aktualizacja: 11/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

5 - Moje prawa do wsparcia i pomocy

Jestem ofiarą przestępstwa. Z kim mam się skontaktować, aby uzyskać wsparcie i pomoc?

Ofiara przestępstwa może się zgłosić do Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw (**Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito**).

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw są publicznymi, międzydiscyplinarnymi służbami działającymi na zasadzie nieodpłatności w celu zaspokajania potrzeb ofiar, prowadzonymi przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Urzędy działają we wszystkich **wspólnotach autonomicznych**, w prawie wszystkich stolicach prowincji, a także w innych miastach.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw udzielają ofiarom przestępstw wszechstronnego, skoordynowanego i specjalistycznego wsparcia, zaspokajając ich szczególne potrzeby prawne, psychologiczne i społeczne.

Ofiary **terroryzmu** mogą się skontaktować z Urzędem ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym (Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional), chociaż mogą się również zgłosić do Urzędu ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw działającego w ich prowincji, jeżeli wyrażają taką wolę. W takim przypadku Urząd ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw skoordynuje swoje działania z Urzędem ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw zapewniają opiekę i wsparcie w kilku etapach:

Etap przyjęcia i orientacji: etap orientacji obejmuje udzielenie ofierze przez Urząd wyczerpujących informacji o działaniach, jakie ofiara musi podjąć, o problemach, z jakimi będzie musiała się zmierzyć, oraz ich możliwych konsekwencjach. Etap ten polega co do zasady na przeprowadzeniu wywiadu z ofiarą – osobiście albo telefonicznie – podczas którego ofiara wyjaśnia swoje problemy i potrzeby. Na podstawie udzielonych wyjaśnień Urząd udzieli ofierze wskazówek, oceni możliwość przeprowadzenia interwencji przez inne podmioty, a także w stosownych przypadkach skieruje do nich ofiarę.

Etap informacji: od momentu pierwszego kontaktu z organami i urzędnikami, a nawet przed złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa (*denuncia*), ofierze przysługuje prawo do otrzymywania informacji dostosowanych do jej sytuacji osobistej i warunków osobistych, a także do charakteru przestępstwa popełnionego na szkodę ofiary oraz poniesionej szkody/krzywdy. Informacje te obejmują określone aspekty, takie jak:

sposób i procedura złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa;

specjalistyczne usługi oraz wsparcie psychospołeczne i opiekuńcze dostępne niezależnie od tego, czy ofiara złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, oraz sposób uzyskania dostępu do tych usług;

dostępne środki opieki i wsparcia (medyczne, psychologiczne lub materialne), a także procedura stosowana w celu ich przyznania, w tym w stosownych przypadkach informacje dotyczące możliwości uzyskania zakwaterowania zastępczego;

sposób uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej, a także – w stosownych przypadkach – przesłanki ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności;

obecność zaufanej osoby przez cały czas trwania postępowania oraz w trakcie procesu, jeżeli ofiara zgłasza taką konieczność, lub podczas stawiennictwa przed poszczególnymi organami prowadzącymi postępowanie karne;

możliwość wnioskowania o zastosowanie środków ochrony, a także – w stosownych przypadkach – procedury składania tego rodzaju wniosków;

porady dotyczące uprawnień majątkowych związanych z postępowaniem, w szczególności w odniesieniu do kompensaty i odszkodowania, do których ofiara może być uprawniona z tytułu szkód wyrządzonych przestępstwem, a także – w stosownych przypadkach – procedury stosowanej w celu ich dochodzenia;

procedura, zgodnie z którą ofiara musi postępować w celu wykonania praw przysługujących jej jako ofierze przestępstwa, jeżeli zamieszkuje poza granicami Hiszpanii;

dane kontaktowe organu odpowiedzialnego za prowadzenie postępowania oraz informacje o kanałach komunikacji z tym organem, a także o terminie,

godzinie i miejscu rozprawy oraz treści aktu oskarżenia wniesionego przeciwko domniemanemu sprawcy;

usługi w zakresie sprawiedliwości naprawczej (np. mediacja), jeżeli przepisy przewidują taką możliwość;

przesłanki zwrotu kosztów sądowych oraz – w stosownych przypadkach – obowiązująca procedura dochodzenia ich zwrotu itd.

Etap interwencji: interwencje Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw przeprowadzane są w różnych obszarach:

interwencje prawne: Urzędy udziela ofierze potrzebnej pomocy prawnej, w szczególności udziela jej informacji o rodzaju pomocy, jaką ofiara może otrzymać w toku postępowania sądowego, o prawach, które ofiara może wykonywać w postępowaniu, o sposobach i przesłankach uzyskania dostępu do porad prawnych oraz o rodzajach służb lub organizacji, z którymi ofiara może się skontaktować w celu uzyskania wsparcia.

We wszystkich przypadkach pomoc prawna ma charakter ogólny i dotyczy sposobu prowadzenia postępowania, a także sposobu wykonywania różnych praw, ponieważ w konkretnej sprawie to adwokat (*abogado*) ofiary ma obowiązek udzielenia jej wskazówek i pomocy prawnej;

interwencje medyczne i psychologiczne: opieka psychologiczna oferowana przez Urzędy obejmuje ocenę sytuacji ofiary i zaproponowanie odpowiednich rozwiązań w celu zmniejszenia traumy spowodowanej przestępstwem, udzielanie wskazówek dotyczących uczestnictwa w postępowaniu sądowym prowadzonym w związku z przestępstwem, a także zapewnienie obecności zaufanej osoby przez cały czas trwania postępowania oraz rozwój strategii stosowanych przez ofiarę i jej zdolności przez umożliwienie udzielania ofierze pomocy przez osoby z jej otoczenia.

Urzędy sporządzą psychologiczny plan wsparcia, jeżeli ofiara wymaga szczególnego traktowania lub potrzebuje szczególnej ochrony;

interwencje finansowe: dotyczą kompensaty przysługującej ofiarom przestępstw z użyciem przemocy lub przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności – Urzędy pełnią przede wszystkim rolę informacyjną i mogą pomagać w przygotowaniu i składaniu wniosków;

interwencje społeczne i opiekuńcze: w tym obszarze Urzędy koordynują swoje działania w zakresie świadczonych usług opieki i w stosownych przypadkach kierują ofiarę do dostępnych służb społecznych, instytucji lub organizacji opiekuńczych w celu zapewnienia bezpiecznego zakwaterowania, natychmiastowej pomocy medycznej oraz wszelkiej pomocy finansowej, do jakiej ofiara może być uprawniona, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb związanych z niepełnosprawnością, hospitalizacją i śmiercią, a także spowodowanych możliwą trudną sytuacją ofiary.

Etap monitorowania: Urzędy będą monitorowały sprawę ofiary, w szczególności jeżeli wymaga ona szczególnego traktowania, przez cały czas trwania postępowania karnego, a także przez odpowiedni okres po jego zakończeniu. Na tym etapie Urzędy przeanalizują sytuację prawną, medyczno-psychologiczną oraz społeczno-opiekuńczą i majątkową ofiary po przestępstwie w różnych okresach. Odpowiedni czas monitorowania zostanie ustalony na podstawie sytuacji ofiary.

W przypadku **ofiar terroryzmu** główne funkcje Urzędu ds. Informacji i Wsparcia dla Ofiar Terroryzmu przy Krajowym Sądzie Karnym i Administracyjnym obejmują:

udzielanie ofierze informacji na temat etapu postępowania sądowego, które może dotyczyć ofiary w związku z przestępstwem popełnionym na jej szkodę;

udzielanie ofierze porad dotyczących wszelkich kwestii związanych z postępowaniem karnym oraz administracyjnym, które może dotyczyć ofiary;

oferowanie obecności zaufanej osoby podczas postępowania w sprawie aktów terrorystycznych, które może dotyczyć ofiary;

zapewnianie ofierze wsparcia emocjonalnego i terapeutycznego, bez uszczerbku dla kompetencji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych;

propagowanie ochrony bezpieczeństwa i prywatności ofiary podczas jej uczestnictwa w postępowaniu sądowym;

informowanie ofiary o głównych rodzajach kompensat dla ofiar terroryzmu oraz kierowanie ofiary we wszystkich przypadkach do Dyrekcji Generalnej ds.

Wspierania Ofiar Terroryzmu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych;

powiadamianie ofiary o wszelkich kwestiach związanych z wykonywaniem kary pozbawienia wolności do chwili jej całkowitego wykonania, w szczególności w sytuacjach, w których skazanym przyznano nagrody lub ich zwolniono.

W przypadku ofiar terroryzmu Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych będzie działała w charakterze punktu kompleksowej obsługi w odniesieniu do wszelkich postępowań, jakie mogą zostać wszczęte przez osoby, które ucierpiały w wyniku aktu terrorystycznego, oraz ich rodziny przed Centralną Administracją Państwową (Administración General del Estado), przez przekazywanie wszelkich złożonych wniosków do właściwego organu oraz koordynowanie kontaktów z zainteresowaną osobą.

Ponadto Dyrekcja Generalna będzie współpracowała z właściwymi organami centralnej administracji państwowej oraz z innymi organami administracji publicznej w zakresie pomocy i wsparcia dla ofiar terroryzmu w celu zapewnienia ofiarom kompleksowej ochrony.

Dyrekcja Generalna ds. Wspierania Ofiar Terroryzmu będzie odpowiadała za prowadzenie spraw dotyczących kompensat oraz odszkodowań dla ofiar przestępstw o charakterze terrorystycznym, zarządzanie nimi oraz sporządzanie projektów decyzji w tym przedmiocie.

Infolinia udzielająca wsparcia ofiarom przestępstw

Na etapie przyjęcia lub orientacji ofiara może zostać przyjęta osobiście lub telefonicznie w Urzędach ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przestępstw.

W przypadku niektórych przestępstw, takich jak przemoc ze względu na płeć, w Hiszpanii dostępne są telefoniczne usługi wsparcia i informacji, np. **016 – telefon zaufania ds. informacji i porad prawnych w sprawach dotyczących przemocy ze względu na płeć (Servicio telefónico de información y asesoramiento jurídico en materia de violencia de género)**.

Ofiary wymagające szczególnego traktowania, takie jak osoby małoletnie, mogą korzystać z wyspecjalizowanych usług, takich jak **linia interwencyjna Fundacji ANAR (Pomoc dla Dzieci i Młodzieży w Niebezpieczeństwie) (Servicio de atención telefónica de la Fundación ANAR)**), przeznaczonych dla dzieci i osób młodych, dorosłych oraz krewnych osób małoletnich, a także krewnych w przypadku zaginionych małoletnich.

016 – telefon zaufania ds. informacji i porad prawnych w sprawach dotyczących przemocy ze względu na płeć zapewnia nieodpłatną, profesjonalną pomoc non stop przez wszystkie dni w roku. Poufność danych osób korzystających z tej usługi jest gwarantowana przez cały czas.

Pomoc jest udzielana w 51 językach. W szczególności pomoc jest udzielana całodobowo w językach hiszpańskim, katalońskim, galicyjskim, baskijskim, angielskim i francuskim oraz za pośrednictwem usługi tłumaczenia telefonicznego w przypadku połączeń w językach niemieckim, portugalskim, mandaryńskim, rosyjskim, arabskim, rumuńskim i bułgarskim. Pomoc w pozostałych językach jest udzielana za pośrednictwem usługi tłumaczenia telefonicznego.

Dostępność usługi dla osób cierpiących na zaburzenia słuchu lub mowy jest zagwarantowana w następujący sposób:

za pośrednictwem telefonu tekstowego (TTY) pod numerem 900 116 016;

za pośrednictwem usługi Telesor na stronie internetowej Telesor (<https://www.telesor.es/>). W tym przypadku wymagane jest połączenie internetowe;

za pośrednictwem telefonu komórkowego lub smartfona. W obydwu przypadkach konieczne jest zainstalowanie bezpłatnej aplikacji zgodnie z instrukcją zamieszczoną na stronie internetowej Telesor.

Usługa ta zapewnia pomoc wszystkim osobom, które mają pytania dotyczące konkretnych przypadków przemocy ze względu na płeć: kobietom będącym ofiarami przemocy ze względu na płeć, bliskim takim kobiet (krewnym, znajomym, sąsiadom itd.), specjalistom, którzy zajmują się takimi kobietami lub którzy wiedzą o wystąpieniu sytuacji noszącej znamiona tego rodzaju przestępstwa, itp.

Udzielane informacje dotyczą środków i praw przysługujących ofierze tego rodzaju przestępstwa w zakresie zatrudnienia, usług społecznych, wsparcia finansowego i informacji, pomocy, przyjmowania i porad prawnych.

W przypadku otrzymania połączenia alarmowego zostaje ono bezzwłocznie przekierowane na numer alarmowy 112 odpowiedniej wspólnoty autonomicznej.

W przypadku małoletnich ofiar przemocy ze względu na płeć wszelkie połączenia z numerem telefonu zaufania 016 zostaną przekierowane na numer **linii interwencyjnej ANAR ds. pomocy dla dzieci i młodzieży (900 20 20 10)**.

Linia interwencyjna Fundacji ANAR (Pomoc dla Dzieci i Młodzieży w Niebezpieczeństwie) (900 20 20 10) jest nieodpłatną, poufną i anonimową usługą dostępną non stop przez wszystkie dni w roku, która obejmuje trzy główne linie pomocy:

linię interwencyjną ANAR ds. pomocy dla dzieci i młodzieży, której głównym celem jest zapewnienie telefonującym dzieciom lub młodym osobom koniecznego wsparcia i wskazówek, jeżeli zmagają się one z problemami lub znajdują się w sytuacji zagrożenia;

linię interwencyjną ANAR dla dorosłych i rodzin przeznaczoną dla osób dorosłych, które potrzebują wskazówek w kwestiach związanych z małoletnimi;

linię interwencyjną ANAR 116 000 w sprawach zaginionych małoletnich (zharmonizowany numer o znaczeniu społecznym w Unii Europejskiej w celu pomocy w tego rodzaju sprawach).

Linia ta przekierowuje połączenia na numer 016, jeżeli telefonujący jest pełnoletnią kobietą będącą ofiarą przemocy ze względu na płeć lub pełnoletnią osobą, która wie o wystąpieniu sytuacji noszącej znamiona tego rodzaju przestępstwa.

Czy wsparcie dla ofiar przestępstw jest udzielane bezpłatnie?

Tak. Dostęp do usług opieki i wsparcia dla ofiar przestępstw, takich jak usługi udzielane przez Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw, jest nieodpłatny i poufny; w celu jego uzyskania nie jest konieczne uprzednie złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa.

Jakiego rodzaju wsparcie mogą otrzymać od organów państwowych?

Ofiara może się zgłosić do Urzędów ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw działających we wszystkich [wspólnotach autonomicznych](#), w niemal wszystkich stolicach prowincji, a nawet w innych miastach.

Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw udzielają ofiarom przestępstw wszechstronnego, skoordynowanego i specjalistycznego wsparcia, zaspokajając ich szczególne potrzeby prawne, psychologiczne i społeczne.

W szczególności Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw udzielają ofierze informacji na temat specjalistycznych usług oraz wsparcia psychospołecznego i opiekuńczego dostępnego niezależnie od tego, czy ofiara złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, oraz sposobu uzyskania dostępu do tych usług.

Udzielają również informacji na temat dostępnych środków opieki i wsparcia (medycznych, psychologicznych lub materialnych), a także procedury stosowanej w celu ich przyznania, w tym w stosownych przypadkach informacji dotyczących możliwości uzyskania zakwaterowania zastępczego.

Ponadto pouczą ofiarę o sposobie i procedurze składania zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, jak również o możliwości uzyskania porady prawnej i ochrony prawnej, a także – w stosownych przypadkach – o przesłankach ich uzyskania na zasadzie nieodpłatności.

W zależności od potrzeb ofiary Urzędy ds. Wsparcia na rzecz Ofiar Przystępstw skierują ją do wyspecjalizowanych służb prawnych, psychologicznych i społecznych, takich jak np. służby gminne, służby pomocy społecznej, służby medyczne, służby ds. edukacji oraz zatrudnienia; do stowarzyszeń, fundacji i innych podmiotów nienastawionych na zysk; do służb psychospołecznych działających pod nadzorem Urzędu ds. Wymiaru Sprawiedliwości (Administración de Justicia); a także – w przypadku ofiar przemocy ze względu na płeć – do Jednostek Koordynacyjnych przeciwko Przemocy wobec Kobiet (Unidades de Coordinación contra la Violencia sobre la Mujer) oraz Jednostek dla Kobiet (Unidades sobre la Mujer) w każdej wspólnotie autonomicznej i prowincji.

Jakiego rodzaju wsparcie mogą otrzymać od organizacji pozarządowych?

Organizacje pozarządowe (NGO) mogą zaoferować wsparcie ofiarom określonych przestępstw, wypracowując zindywidualizowane rozwiązania zgodne z potrzebami i cechami ofiary. Funkcja pomocy obejmuje przede wszystkim doradztwo prawne, udzielanie informacji o poszczególnych dostępnych środkach oraz o dostępnej pomocy, a także wsparcie psychologiczne i emocjonalne.

Ostatnia aktualizacja: 11/03/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej.

Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.